Opłata pocztowa opł. ryczałtem.

Nr. 3—4. — 1935. Rok XIX.

CZASOPISMO ADWOKATÓW POLSKICH

Kwartalnie 2 Zł.

ORGAN ZWIĄZKU ADWOKATÓW POLSKICH

Cena ogłoszeń wedle umowy.

Członkowie Związku A. P. otrzymują bezpłatnie.

Korespondencje do Redakcji: Lwów, Zimorowicza 5 II p.— Tel. Redakcji i Prezydjum Związku 209-20.

Memorjał

Związku Adwokatów Polskich w sprawie zmiany art. 34 i 82 prawa o notarjacie.

Zarząd Główny Związku Adwokatów Polskich wnosi o znowelizowanie Rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 Dz. U. Rz. P. Nr. 84 t. j. prawa o notarjacie w następujący sposób:

1. Art. 82 uzupełnia się nowym przepisem:

§ 4. Przepisy powyższe nie stosują się do umów wymienionych w § 1, których wartość przedmiotu nie przekracza 3000 zł..

2. W art. 34 l. 6 dodaje się na końcu słowa: „z wyjątkiem czynności poświadczeń (art. 94 do 100), w których sam notarjusz stronie niezamożnej obniżyć może swoje wynagrodzenie".

UZASADNIENIE:

I. Na terenie b. Królestwa i Kresów przepisy art. 82 prawa o notarjacie nie poprawiły stanu rzeczy a raczej pozostawiły go niezmienionym czyli że te same utrudnienia dla ludności i te same wysokie koszty pozostały tak dotkliwe, jak były niemi poprzednio.

Natomiast w stosunku do stanu rzeczy dotychczas istniejącego w byłym zaborze pruskim i Małopolsce, wprowadził przepis art. 82 prawa o notarjacie bardzo poważne komplikacje i obciążenia.

Adwokat Stefan Dembiński z Poznania w „Czasopiśmie Adwokatów Polskich dla ziem zachodnich" oblicza obecny koszt wpisu do hipoteki dla kredytu w sumie 1000 złotych na kwotę 85 zł. 50 gr. względnie 93 zł. 60 gr., podczas gdy cały ten wpis hipoteki przed wprowadzeniem artykułu 82 prawa o notarjacie wynosił 21 zł. 70 gr.

Prócz tych nadmiernych kosztów powstają komplikacje przy akcie notarjalnym z tego powodu, że obecnie stanąć muszą w kancelarji notarjusza do aktu notarjalnego równocześnie obydwie strony, że wymagane są rozmaite formalności uboczne i rozmaite zaświadczenia.

Często niemożliwa jest równoczesna obecność obydwu stron zwłaszcza w tranzakcjach emigrantów a pełnomocnictwo wymaga do swej ważności znowu formy aktu notarjalnego i powoduje wielką stratę czasu i nowy koszt.

W tym stanie rzeczy ludność wobec utrudnień i nadmiernych kosztów stroni i wstrzymuje się od zeznawania aktów notarjalnych i przeprowadza drobniejsze tranzakcje nieruchomościami w drodze oddania fizycznego bez ich udokumentowania, w następstwie czego pogarsza się coraz bardziej stan hipoteki jako niezgodny z faktycznym stanem własności i posiadania.

Celem uwolnienia drobniejszych tranzakcji od tych utrudnień i obciążeń, proponuje się w interesie prawidłowego obrotu prawnego, wyłączenie z przymusu aktów notarjalnych umów, których wartość przedmiotu nie przekracza 3000 złotych.

Zaznaczamy, że samo obniżenie taryfy notarjalnej nie rozwiązuje należycie sprawy, gdyż w takim wypadku pozostałyby nienaruszone wszystkie uciążliwości i utrudnienia połączone z zeznaniem aktu notarjalnego, z drugiej strony nawet przy obniżeniu częściowem kosztów aktu notarjalnego wraz z wypisami i opłatą stemplową pozostaną one przy drobniejszych tranzakcjach zawsze jeszcze za dotkliwe.

W ten sposób tylko uchylenie przymusu aktu notarjalnego przy mniejszych tranzakcjach może ułatwić i należycie uregulować obrót prawny nieruchomościami.

II. Drugim niestosunkowym ciężarem ludności stanowi przepis przydzielający przyznanie prawa ubogich przy załatwianiu czynności notarjalnych — Radzie Notarjalnej.

Jeżeli przyznaje się notarjuszom zupełną suwerenność w zakresie ich czynności i opłat stemplowych, tembardziej należało im przyznać kompetencję w zakresie stwierdzenia niezamożności stron a Rada Notarjalna jest za ciężkiem ciałem, ażeby w poszczególnych, często drobnych wypadkach, zajmować się stwierdzeniem ubóstwa stron.

Odnosi się to szczególnie do czynności poświadczeń (art. 94—100 prawa o notarjacie), których ludność często potrzebuje, a których drobne nieraz opłaty są dla ludności tej bardzo dotkliwe. (W Małopolsce istniały przed wprowadzeniem nowego prawa o notarjacie tanie poświadczenia niespornych oddziałów sądowych z wielkim pożytkiem dla uboższej ludności).

Wobec tego wskazane jest, ażeby przynajmniej przy drobnych opłatach notarjalnych od poświadczeń decydował o niezamożności strony sam notarjusz bez odnoszenia się do Rady Notarjalnej.

Obniżenie kosztów obrotu prawnego.

Streszczenie referatu wygłoszonego na posiedzeniu Zarządu Głównego Z. A. P. w dniu 26 października b. r. w Lublinie.

Wysokie opłaty i taksy utrudniają obrót prawny zarówno w trybie sądowego postępowania jak też i w trybie pozasądowym i stwarzają zapory, które usunąć należy w interesie należytego funkcjonowania aparatu sądowego i administracyjnego.

W następstwie tego stanu rzeczy należy obniżyć koszty obrotu prawnego i przystosować je do ogólnej linji zniżkowej życia gospodarczego i obecnych tendencji gospodarczych.

Podobnie jak w dziedzinach gospodarczych obrót prawny przez obniżenie tegoż kosztów ulegnie zwiększeniu, wskutek czego zwiększone agendy prawne dadzą efekt korzystny dla skarbu Państwa i podniosą dochodowość poszczególnych zawodów związanych z obrotem prawnym.

I. W szczególności należałoby zrewidować następujące przepisy w sprawach sądowych:

1. Opłaty sądowe w postępowaniu spornem i egzekucyjnem zostały wprawdzie w roku 1934 obniżone, jednakowoż zdaniem naszem zawsze jeszcze nie są dostosowane do obecnego poziomu gospodarczego.

Dotkliwie dają się odczuć wysokie koszty postępowania, a w szczególności należności biegłych i tłumaczów (art. 69 l. 3 Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 października 1934 Dz. U. Rz. P. Nr. 93) a zwłaszcza koszty ogłoszeń w pismach, które w sprawach egzekucyjnych są stanowczo nieproporcjonalnie wysokie.

Opłaty za doręczenia w sprawach cywilnych są niestosunkowo wysokie zwłaszcza w sprawach apelacyjnych, w których zazwyczaj doręczenia uskutecznia się tylko dla obu stron procesowych.

2. Taksa za czynności komorników podraża się niestosunkowo przez opłaty za doręczenia i przez wydatki gotówkowe, jako to należności biegłych, koszty insercyjne, koszty przeniesienia i przechowania, które są zbyt wysokie i obciążają nadmiernie wierzyciela i dlatego należałoby należności biegłych, koszty transportu, przechowania, insercyjne i t. d. unormować stawkami przystosowanymi do obecnych stosunków gospodarczych.

3. Wynagrodzenie adwokatów w sprawach cywilnych z pozwu i egzekucyjnych za wykonywanie czynności zawodowych, należy również w porozumieniu z Naczelną Radą adwokacką zreformować przez obniżkę wynagrodzenia zasadniczego przy wartościach większych.

4. Opłaty w sprawach rejestracyjnych wskutek niestosunkowych wydatków insercyjnych są zupełnie nieproporcjonalne.

5. Opłaty pisarzy hipotecznych powinny być odpowiednio zredukowane i przystosowane do obecnego poziomu gospodarczego.

II. 1. W sprawach pozasądowych uderzają przedewszystkiem wysokie taksy notarjalne.

W interesie prawidłowego obrotu prawnego i bezpieczeństwa obrotu należałoby wyłączyć z pod przymusu aktów notarjalnych umowy wyliczone w art. 82 prawa o notarjacie, których wartość przedmiotu nie przekracza 3000 zł., gdyż ludność wobec utrudnień i nadmiernych kosztów stroni i wstrzymuje się od zeznawania aktów notarjalnych, w następstwie czego stan hipoteki jako niezgodny z faktycznym stanem własności i posiadania coraz bardziej się pogarsza.

Powołujemy się w tej mierze na nasz memorjał z października br. w sprawie wnoelizacji art. 82 prawa o notarjacie *).

Nadto należałoby wziąć pod rozwagę powierzenie czynności poświadczeń (art. 94—100 prawa o notarjacie) sądowym oddziałom niespornym, co istniało w Małopolsce przed wprowadzeniem prawa o notarjacie za umiarkowaną opłatą.

Wreszcie samą taksę notarjalną należałoby odpowiednio obniżyć przy uwzględnieniu zróżnicowania, czy sam dokument został przez notarjusza sporządzony, czy też gotowy dokument otrzymał tylko formę aktu notarjalnego.

2. Pisma tyczące się przejścia własności rzeczy nieruchomej podlegają nadmiernej opłacie 4% od wartości rzeczy nieruchomej, która w rzeczywistości z dodatkiem samorządowym wynosi 6·4% wartości.

W stosunku do wysokości innych opłat stemplowych jest ta opłata niestosunkowo wysoka i wysokość ta tem mniej da się uzasadnić, ileże właśnie od niej częściowo zależy prawidłowy obrót nieruchomościami.

---

*) Przedrukowany w numerze niniejszym.

Pełnomocnictwa, świadectwa i zwyczajne podania winny podlegać opłacie stemplowej w zasadniczej wysokości 3 zł., podwyższonej obecnie do 5 zł., skoro stosunki gospodarcze rozwijają się w sposób uzasadniający raczej obniżenie jak podwyższenie tej opłaty.

Powyższe wyliczenia mają charakter przykładowy.

Należałoby poddać szczegółowej rewizji cały kompleks wszystkich opłat i należytości w dziedzinie spraw sądowych i administracyjnych celem ich zreformowania i dostosowania do obecnych stosunków gospodarczych.

Nadmierne koszty wstrzymują obrót prawny i uniemożliwiają prawidłowy tok i normalny rozwój życia prawnego.

Z tych powodów czynniki miarodajne powinny przystąpić jaknajrychlej do zreformowania wszelkich opłat i należytości związanych z obrotem prawnym.

Bruno Blumenfeld.

Projekty zmian k. p. c.

Ministerstwo Sprawiedliwości zainicjowało zebranie materjałów do zmian k. p. c.

W związku z tem rozpisał Wydział Wykonawczy Z. A. P. ankietę pośród swoich oddziałów o przedłożenie projektów zmian k. p. c. na podstawie dotychczasowych doświadczeń w stosowaniu tej ustawy.

Wydział Wykonawczy uprasza o przedłożenie mu projektów zmian k. p. c. te Oddziały, które dotąd tego nie uczyniły, do dnia 15 stycznia 1936 r., poczem na podstawie otrzymanych materjałów ułoży odpowiedni memorjał w tej sprawie i przedłoży go wszystkim kompetentnym czynnikom.

Projekt Oddziału Katowickiego.

Art. 19. Skreślenie słów: „chyba, że chodzi o krótszy czas sporny“. W ten sposób usuwa się niejasność co do obliczenia wartości przedmiotu sporu, w wypadkach z art. 19.

Art. 22. Skreślenie § 4.

W ten sposób będzie dopuszczalne zażalenie co do wartości przedmiotu sporu zwłaszcza, że bardzo często zachodzą wypadki błędnego ustalenia wartości sporu, przez Sądy I instancji.

Art. 86. Skreślenie w § 1 zd. 1 słów: „jako pierwszą instancję“ jak też zdania 2.

Na skutek tego obowiązywałoby zastępstwo przez adwokata przed Sądem Okręgowym, orzekającym jako druga instancja. Zastępstwo adwokackie jest konieczne, gdyż wywiedzenie skargi apelacyjnej oraz zastępstwo na rozprawie — wymaga tak znajomości prawa materjalnego, jak i przepisów procesowych — odpowiednie przygotowanie sprawy ułatwia zadanie Sądu Okręgowego, jako instancji odwoławczej i stron nie naraża na dotkliwe skutki — spowodu nieumiejętnego wywiedzenia apelacji, oraz zastępstwa na rozprawie. Ponadto uniemożliwiałoby stronom zwracanie się do pokątnych doradców, celem uzasadnienia skargi apelacyjnej — co się obecnie praktykuje — przyczem ludność, korzystająca z usług tych doradców, jest znacznie wyzyskana.

Art. 145. Dodanie § 3: przepis § 1 niema zastosowania, jeżeli strona, względnie jej pełnomocnik zamieszkują w miejscowości, w której znajduje się Polski Urząd Pocztowy.

Polska Poczta jest instytucją doskonale zorganizowaną i sprawnie pracującą. Jeżeli zatem strona zamieszkuje w miejscowości, gdzie jest Urząd Pocztowy — niema żadnej uzasadnionej potrzeby, by obierała sobie w siedzibie Sądu miejsce zamieszkania dla doręczenia, co połączone jest z kosztami i trudnościami — zupełnie niepotrzebnemi, zwłaszcza, że wszelkie postanowienia Sądu, mogą być jej, względnie pełnomocnikowi prawidłowo doręczone w jej miejscu zamieszkania.

Art. 350. Zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie: „wyrok z uzasadnieniem, winien

być w ciągu 2-ch tygodni sporządzony na piśmie, jeżeli strona tego zażądała przed upływem tygodnia, od doręczenia jej sentencji wyroku, lub w tym okresie zapowiedziała na piśmie wniesienie skargi apelacyjnej".

Art. 354. § 1 otrzymuje brzmienie: „sentencję wyroku, doręcza się stronom z urzędu. Zaś uzasadnienie wyroku, doręcza się tylko stronie, która we właściwym terminie zażądała jego sporządzenia, lub wniosła skargę apelacyjną".

§ 2 otrzymuje brzmienie: „sekretarz Sądu podpisuje wypisy wyroków, jak również odpisy całego wyroku, lub tylko jego sentencji, jak też wydaje zaświadczenie prawomocności wyroku".

W myśl ogólnych zasad, stronie powinno się doręczyć z urzędu wyrok i postanowienia z uzasadnieniem, niezależnie od pisemnego żądania. W każdym jednak razie, należy jej doręczyć sentencje wyroku — bo wyrok jest tytułem, który przysądza jej pewne prawa, lub nakłada na nią obowiązki — które strona powinna znać z wyroku. Uwzględniając jednak ewentualne odciążenie Sądów — można uzależnić doręczenie stronom wyroku z uzasadnieniem, od zażądania na piśmie, we właściwym terminie sporządzenia wyroku, lub gdy strona zapowiedziała wniesienie apelacji.

Art. 355 L. 5. dodać: „chyba, że pozwany przed zamknięciem rozprawy — oświadczy gotowość złożenia zabezpieczenia".

Bezwzględna wykonalność wyroków, wydawanych w sprawach handlowych przynosi w praktyce wielkie szkody pozwanym, którzy muszą zapłacić przysądzone powodowi od nich kwoty, jeszcze przed możnością wniesienia skargi apelacyjnej t. j. zanim otrzymają ze Sądu wyrok z uzasadnieniem, gdyż przeciwnik już przedtem otrzymuje sentencję wyroku z klauzulą egzekucyjną, wyrok ten wykonuje i pozwany mimo, że niejednokrotnie w instancji apelacyjnej uzyska zmianę wyroku — na skutek stosunków majątkowych strony powodowej, nie może spowrotem odzyskać kwoty z wyroku. Jeżeli natomiast pozwany będzie mógł uchylić się od egzekucji nieprawomocnego jeszcze wyroku, przez złożenie do depozytu sądowego kwoty, którą Sąd oznaczy — wówczas powód będzie miał pewność ściągnięcia, jeśli wygra spór i w dalszej instancji — a pozwany uchroni się od szkody i ryzyka.

Art. 379. Skreślenie tego przepisu.

Na skutek tego, również wszelkie postanowienia będą uzasadnione, odpowiednio do przepisów o wyrokach.

Art. 389. Skreślenie tego przepisu.

W ten sposób również w Sądach grodzkich Sąd doręczy z urzędu sentencję wyroku, a uzasadnienie w wypadku przewidzianym w art. 354.

Art. 393. § 1 otrzymuje brzmienie: „Od wyroku Sądu Okręgowego, służy skarga do Sądu Apelacyjnego, przed upływem 2-ch tygodni od doręczenia skarżącemu wyroku wraz z uzasadnieniem. Zapowiedź apelacji dopuszczalna jest już po doręczeniu stronie sentencji wyroku".

§ 2. „Jeżeli apelację strona wnosi po upływie 7-miu dni od doręczenia jej sentencji wyroku, to dopuszczalność apelacji zależy od zażądania przez stronę we właściwym czasokresie sporządzenia uzasadnienia wyroku".

Stwarza to dopuszczalność wcześniejszego wniesienia skargi apelacyjnej.

Art. 424. § 2 otrzymuje brzmienie (dodatek): „z wyjątkiem postanowień o udzieleniu prawa ubogich".

Zatem skarga kasacyjna przeciwko odmowie prawa ubogich nie służy; w tym wypadku orzekają tylko dwie instancje. O ile chodzi o prawo ubogich dla instancji kasacyjnej, przeciwko odmowie Sądu II-ej instancji służy zażalenie do Sądu Najwyższego, w myśl zmiany zawnioskowanej w art. 429.

Art. 429. § 2 otrzymuje brzmienie: „na postanowienia odrzucające skargę kasacyjną, jak też na odmowę Sądu II-ej instancji udzielenia prawa ubogich dla instancji kasacyjnej, służy zażalenie do Sądu Najwyższego w terminie tygodniowym od doręczenia postanowienia".

Art. 432. Skreślenie w § 1 zdania 2.

Na skutek tego, zawiadomienie o terminie rozprawy, będzie wysyłane stronom zgodnie z ogólnemi przepisami. Oprócz uwag, przytoczonych do art. 145 k. p. c. należy nadto dodać, że skargę kasacyjną wnieść może jedynie adwokat, który zawsze urzęduje w siedzibie sądu, a więc gdzie także znajduje się Urząd Pocztowy i powinien być z urzędu powiadomiony o terminie rozprawy, a doręczenie mu zawiadomienia, nie nasuwa żadnej przeszkody. Od niego zaś, względnie mandanta będzie zależało, czy sam wystąpi na rozprawie przed Sądem Najwyższym, czy też poleci zastępstwo adwokatowi z Warszawy.

Art. 441. § 2 otrzymuje brzmienie: „Orzeczenie Sądu Najwyższego, doręcza się stronom z urzędu, wraz z uzasadnieniem".

Jeżeli jakie orzeczenia — to w każdym razie orzeczenia Sądu Najwyższego, powin-

ne być z urzędu doręczone stronom, względnie pełnomocnikowi. Wszak Sąd Najwyższy orzeka ostatecznie, — orzeczenia te mają takie doniosłe znaczenie w dziedzinie ujednostajnienia orzecznictwa — i dlatego zmiana § 2 art. 441, jest konieczną.

Art. 463. § 1 zdanie 1, otrzymuje brzmienie: „Nakaz od chwili wydania, stanowi tytuł zabezpieczenia, b e z z a o p a t r z e n i a w k l a u z u l ę w y k o n a l n o ś c i".

Art. 513. § 1 skreśla się.

Zatem na postanowienie Sądu Grodzkiego w myśl ogólnych przepisów, będzie dopuszczalne zażalenie do II-ej instancji.

Art. 623. § 1 otrzymuje brzmienie: „Wniosek o nakazanie dłużnikowi złożenia wykazu i przysięgi, Sąd rozpozna na posiedzeniu niejawnem; w razie uwzględnienia wniosku, Sąd wyznacza termin do odebrania przysięgi i doręcza stronom postanowienie, uwzględniające wniosek, z zawezwaniem dłużnika do terminu, a powiadomieniem wierzyciela o terminie. Wezwanie dłużnikowi, powinno być doręczone przynajmniej na tydzień przed posiedzeniem".

§ 2 pozostaje bez zmiany.

Na skutek tego postępowanie o wyjawienie majątku, będzie znacznie przyśpieszone. Odpadnie pierwsze posiedzenie sądowe, wyznaczone obecnie do wysłuchania stron, a tworzące zbędne formalności, obciążające Sąd, bez pożytku dla stron. Prawa dłużnika będą zabezpieczone przez przepis nakazujący doręczenie mu wezwania na termin, do odebrania przysięgi wyjawienia, przynajmniej na tydzień przed posiedzeniem. Po otrzymaniu tego wezwania wraz z postanowieniem, ma on możność wniesienia zażalenia i połączenia z zażaleniem w myśl ogólnych przepisów (art. 420) wniosku o wstrzymanie postanowienia co do odebrania przysięgi, aż do załatwienia zażalenia. Jeżeli to zażalenie nie będzie oczywiście bezzasadne dla zwłoki, to Sąd wstrzyma odebranie przysięgi.

Art. 861. Skreślenie słów: „ani grzywny, ani".

Zatem w drodze zabezpieczenia, można będzie stosować przeciwko dłużnikowi grzywnę, jako jedyną sankcję niezastosowania się do tymczasowego zarządzenia dłużnika, inaczej bowiem nie będzie żadnego sposobu wymuszenia na dłużniku respektowania postanowienia Sądu, co do tymczasowego zarządzenia — zwłaszcza, gdy chodzi o zaniechanie pewnych czynności, lub działania.

Art. X. przepisów wprow. do k. p. c. „S k r e ś l e n i e w § 1 z d a n i a 1". — W ten sposób stwarza się przymus adwokacki w sprawach małżeńskich niemajątkowych, które z uwagi na doniosłość dla stron orzeczeń w tych sprawach — oraz na poważne skutki majątkowe, jakie pociągają za sobą orzeczenia w tych sprawach, tudzież skomplikowane sytuacje faktyczne i prawne, wymagające znajomości prawa, uzasadniają w daleko większym stopniu obowiązkowe zastępstwo stron przez adwokatów — niż spory o 1.001 zł., dla których istnieje przymus adwokacki.

Przywrócenie przepisów o ferjach sądowych.

Stosunkowo krótki żywot k. p. c. ujawnił w całej rozciągłości ujemne skutki, spowodu braku postanowień o ferjach sądowych. Praktyka wykazała, że załatwienie spraw w niczem nie zyskało na przyśpieszeniu — bo tak sędziowie, jak i personel sekretarjacki Sądów — korzysta w czasie od 15. VI. — 31. VIII. z wypoczynkowych urlopów. Jednak brak postanowień o ferjach sądowych w k. p. c. zmusza adwokatów, którzy nie mają środków na zaangażowanie zastępców, rezygnować z wypoczynkowego urlopu, bo może się zdarzyć, że adwokat, który nawet ma niewielką praktykę, będzie miał dwie lub kilka spraw w okresie urlopów — i spowodu których musi siedzieć na miejscu — rezygnując z koniecznego wypoczynku. Może się również zdarzyć, że sekretarjat sądowy, w którym zalegała sprawa od dłuższego czasu, doręczy kancelarji adwokata w czasie urlopu wyrok, lub postanowienie sądowe, od którego należy wnieść i uzasadnić środek prawny, a ponieważ dany adwokat bawi na urlopie, wniesienie środka prawnego, zostanie zaniechane i adwokat narazi się na dochodzenia dyscyplinarne i na poważną odpowiedzialność majątkową wobec klijenta. Skoro więc zniesienie feryj sądowych nie wpływa bynajmniej na przyśpieszenie wymiaru sprawiedliwości, a natomiast jest w wysokim stopniu uciążliwe adwokatom, odbierając im możność spokojnego korzystania z wypoczynkowego urlopu, — koniecznem się wydaje — wprowadzenie odnośnych przepisów o ferjach sądowych do k. p. c. — zwłaszcza, że tego rodzaju przepisy, znane są prawie wszystkim ustawom o postępowaniu cywilnem w Europie.

II. Koniecznem jest uzupełnienie przepisów o kosztach sądowych, przez dodanie dwu postanowień, a to:

1. W razie powstania kosztów, spowodowanych przeoczeniem organów sądowych, Sąd zwraca koszta te stronie, która je ponio-

sła i to na jej wniosek. Zdarza się często, że np. sekretarjat nie dołączy na czas do akt pisma z wyjaśnieniami strony pozwanej. Na skutek braku tego pisma zapada wyrok zaoczny i pozwany, chociaż uczynił wszystko, co wedle ustawy jest koniecznem i przed terminem wniósł pismo z wyjaśnieniami (a w tym wypadku osobiste jego stawiennictwo nie jest potrzebne) musi wnieść sprzeciw przeciwko zaocznemu wyrokowi i sprzeciw ten opłacić. Takie koszta oczywiście winny być zwrócone, gdyż niesprawiedliwością byłoby nakładanie ich na jakąkolwiek stronę.

Podobny przepis znajdował się w niemieckiej ustawie o kosztach sądowych.

2. Sąd, który zwrócił pismo spowodu nieopłacenia go, może na skutek przedstawienia strony, to zarządzenie uchylić, jeśli okaże się ono bezzasadne i przyjąć pismo zwrócone, przyczem skutki pierwszego wniesienia tego pisma do Sądu, pozostają w mocy.

W pewnym konkretnym wypadku, Sąd Apelacyjny zażądał od adwokata opłaty od kasacji. Adwokat wysłał opłatę w przepisanym terminie, sekretarjat sądowy przez pomyłkę jednak dowód wpłacenia, załączył do zupełnie innych akt, wobec tego sąd zwrócił adwokatowi kasację. Gdy następnie adwokat wykazał jednak przewodniczącemu, że wezwaniu o zapłatę uczynił zadość w ustawowym terminie, przewodniczący w krótkiej drodze przyjał kasację spowrotem.

Wtedy Sąd Najwyższy kasację oddalił, motywując, że skoro zwrot pisma był nieuzasadniony, należało wnieść skargę kasacyjną od postanowienia, zarządzającego zwrot, gdyż przepisy k. p. c. nie znają w takim wypadku żadnego przedstawienia.

Zbytecznem jest wywodzić i uzasadniać, o ile tego rodzaju brak przedłuża sprawę i ile powoduje zbytecznych kosztów — koniecznem więc jest, jasne uregulowanie tej sprawy.

III. Dotychczasowe przepisy, uzależniające dopuszczalność skargi apelacyjnej od wniosku o sporządzenie uzasadnienia, nakazujące zgłaszanie tych wniosków w ciągu 7-miu dni od ogłoszenia wyroku — przewlekają postępowanie i stwarzają uciążliwość wysoce przykrą, zwłaszcza dla stron niezastąpionych przez adwokata. T. zw. ogłoszenie wyroku jest fikcją, nie przestrzeganą na ogół w praktyce. Po terminie przeznaczonym na ogłoszenie wyroku, strona wielokrotnie zabiega o treść wyroku, nieraz bezskutecznie, nieraz otrzymuje błędną informację, na skutek czego stawia wniosek o sporządzenie uzasadnienia na oślep — wniosek nieraz spóźniony, a nieraz przedwczesny, a więc też niedopuszczalny (zwłaszcza przy kilkakrotnych odraczaniach terminów publikacyjnych). Przejście akt z jednej instancji do drugiej, wymaga kilka okresów, ze znacznemi przerwami przy załatwianiu sprawy przez Sąd, na skutek czego od zapadnięcia wyroku w Sądzie I-szym, do odejścia akt do Sądu II-ej instancji, upływa szereg miesięcy a nawet więcej.

I tak po sporządzeniu wyroku, strona zgłasza wniosek o sporządzenie uzasadnienia, zazwyczaj nieopłacony, po pewnym czasie następuje wezwanie Sądu o opłatę. Po wpływie opłaty dopiero wygotowanie wyroku przez sędziego, a następnie doręczenie go stronie. Znowu wpływa skarga apelacyjna bez opłaty, nowe wezwanie o opłatę; jeżeli w międzyczasie jeszcze wpłynie wpadkowy wniosek o udzielenie prawa ubogich, który dochodzi do trzeciej instancji, sprawa wstrzymuje się na nieokreślony wprost okres czasu.

Niepewność co do treści wyroku, usunie doręczenie sentencji wyroku z urzędu. Dopuszczalność wniesienia skargi apelacyjnej przed doręczeniem uzasadnienia, przyśpieszy tok postępowania, zwłaszcza w sprawach nieskomplikowanych.

Gdyby nie wzgląd na zaoszczędzenie Sądowi potrzeby uzasadniania wyroków, to dla przyśpieszenia postępowania, pożądanem byłoby w miejsce projektowanych zmian, zmiana w tym kierunku, że sentencję wyroku wraz z uzasadnieniem, doręcza się z urzędu (w każdym wypadku) — bez potrzeby wniosku o sporządzenie uzasadnienia, i od takiego doręczenia upływa czasokres do wniesienia skargi apelacyjnej.

Również zryczałtowanie opłat dodatkowych (od pism) przyśpieszyłoby postępowanie i zaoszczędziłoby pracy sekretarjatom sądowym.

II. Projekt Oddziału Lwowskiego.

1. Wartość przedmiotu sporu w sprawach z art. 19.

W n i o s e k: Należy zmienić przepis w ten sposób, iż wartość przedmiotu sporu stanowi przy umowach zawartych na czas oznaczony suma czynszu za czas, na jaki umowę zawarto, przy umowach zaś zawartych na czas nieoznaczony suma czynszu za czas potrzebny do wypowiedzenia, najmniej za jeden miesiąc.

U z a s a d n i e n i e: Przepis art. 19, stanowiący, iż wartość przedmiotu sporu stanowi suma czynszu za jeden rok, chyba, że chodzi o krótszy czas sporny, jest niezro-

zumiały i bywa najrozmaiciej interpretowany.

2. *Przymus adwokacki.*

W n i o s e k : Art. 86 § 1 należy zmienić w następujący sposób: Zastępstwo stron przez adwokatów obowiązuje w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, Sądami apelacyjnemi i Sądami okręgowemi; w sprawach wszczętych przed Sądami grodzkimi zastępstwo przez adwokatów obowiązuje, poczynając od założenia środka odwoławczego do Sądu okręgowego.

U z a s a d n i e n i e : Udział adwokatów w Sądzie okręgowym jako drugiej instancji jest nietylko pożądany, ale i konieczny, zwłaszcza, iż do drugiej instancji dochodzą przeważnie sprawy zawilsze. Ponadto skarga apelacyjna odpowiadać musi pewnym wymogom formalnym, których niezachowanie narazić może stronę na szkodę wobec związania sądu odwoławczego wnioskami apelacyjnemi. Uwagi powyższe odnoszą się również do postępowania na skutek zażalenia.

3. *Koszty ponoszone przez trzecie osoby.*

W n i o s e k : W art. 105 należy skreślić słowo „rażąca".

U z a s a d n i e n i e : Wymóg „rażącej winy" czyni zastosowanie przepisu iluzorycznem, gdyż wypadek rażącej winy po stronie świadka, biegłego lub zastępcy strony zachodzi zupełnie wyjątkowo, wtenczas gdy osoby te świadomie ze złej woli wywierają pewien wpływ na proces. W razie pozostawienia wymogu samej winy, sędzia osądzi należycie w każdym poszczególnym wypadku, kiedy osoby trzecie zawiniły.

4. *Obranie miejsca zamieszkania.*

W n i o s e k : O uchylenie art. 145 i drugiego zdania art. 432 § 1.

U z a s a d n i e n i e : Przepisy art. 145 i 432 § 1 nakładają na strony obowiązek trzykrotnego obierania miejsca zamieszkania w toku jednego procesu. Przepisy te są niewłaściwe, skoro w całem Państwie są unormowane stosunki pocztowe. Są one tembardziej niezrozumiałe, iż obowiązek obrania miejsca zamieszkania nie istnieje w Sądzie grodzkim, gdzie nie ma przymusu adwokackiego, a istnieje w Sądzie okręg., gdzie przymus adwokacki obowiązuje, a notoryjnem jest, iż adwokaci mieszkają w miejscowościach, gdzie jest poczta i należyte połączenie.

5. *Prawo ubogich.*

W n i o s e k : Zastąpić w art. 112 słowa: „zupełne ubóstwo" słowami „iż bez uszczuplenia koniecznego dla siebie i rodziny utrzymania nie jest w możności ponieść kosztów prowadzenia procesu".

U z a s a d n i e n i e zbyteczne.

6. *Ferje sądowe.*

W n i o s e k : O wprowadzenie do K. P. C. przepisów o ferjach sądowych.

U z a s a d n i e n i e : Ferje sądowe są wyrazem kultury procesowej. Dają możność odpoczynku adwokatom.

7. *Odpowiedź na pozew.*

W n i o s e k : O wprowadzenie obligatoryjnej odpowiedzi na pozew w sprawach przed Sądami Okręgowymi pod rygorem wyroku zaocznego.

U z a s a d n i e n i e : Odp. na pozew przyjęta we wszystkich projektach uważana była za „kręgosłup struktury procesu". Obligatoryjna odp. na pozew przyczynia się do przyśpieszenia postępowania, precyzyjnego ujęcia punktów spornych i skoncentrowania rozprawy.

8. *Pozew.*

W n i o s e k : W art. 206 § 2 dodać słowa: o sporządzenie uzasadnienia wyroku.

U z a s a d n i e n i e : Brak tego postanowienia nie pozwala korzystać stronie w całej pełni z dobrodziejstw postępowania w nieobecności. Nie można od strony wymagać, by wiedziała, co się w jej nieobecności dzieje. Uwagi aktualne także dla wniosku z art. 224 K. P. C. Wnioski te są ewentualne w razie nieprzyjęcia wniosku niżej pod 10.

9. *Zamknięcie rozprawy.*

W n i o s e k : O wprowadzenie przepisu analogicznego do 351 K. P. C., iż przewodniczący przed zamknięciem rozprawy zapytuje strony, czy mają złożyć jeszcze jakieś oświadczenia i czy życzą sobie uzupełnienia postępowania.

U z a s a d n i e n i e : Zamknięcie rozprawy nie powinno stron zaskakiwać. Jeżeli Sąd uznając sprawę za dojrzałą do rozstrzygnięcia, ujawnia swoje zdanie, stronie winna być dana możność zajęcia pewnego stanowiska, postawienia pewnych wniosków i ofiarowania dowodów, tembardziej, iż art. 404 K. P. C. ogranicza moż-

ność dopuszczenia dowodów w postęp. apelacyjnem.

10. Doręczanie wyroków.

W n i o s e k : O zmianę przepisów art. 350, 393 (Sąd Okręg.), 389 (Sąd Grodzki) i 441 § 2 w ten sposób, iż ogłoszony wyrok należy stronie doręczyć z uzasadnieniem.

U z a s a d n i e n i e : Proces stwarza prawa i obowiązki, które w każdym wypadku powinny być stwierdzone dokumentem. Pozatem strona, która uiszcza wysoki wpis, ma prawo do dokumentu.

W n i o s k i e w e n t u a l n e :

1. Wprowadzenie przepisu, iż po ogłoszeniu wyroku przewodniczący przytacza najważniejsze powody wyroku (analogicznie jak 374 K. P. K.).

U z a s a d n i e n i e : *a)* Motywa nie powinny być tajemnicą. *b)* Możność przekonania o bezzasadności środka odwoławczego. *c)* Gwarancja autentyczności motywów. *d)* nieobciążanie sędziów.

2. Skreślenie art. 389.

U z a s a d n i e n i e : Badanie i odpisywanie uzasadnienia jest niewygodne i mozolne, szczególnie dla zamiejscowych stron i adwokatów. Należy zatem w Sądzie Grodzkim również doręczać wyrok z uzasadnieniem.

3. Skreślenie art. 441 § 2.

U z a s a d n i e n i e : Orzeczenia Sądu Najw. jako ważne i pouczające, winne być jak najbardziej znane i należy je w każdym wypadku doręczać.

11. Związanie wykładnią prawa.

W n i o s e k : W art. 412 należy wprowadzić przepis analogiczny do art. 438 K. P. C. i związać Sąd Okręg. wykładnią prawa, zawartą w orzeczeniu Sądu Apelacyjnego.

U z a s a d n i e n i e zbyteczne.

12. Termin do wniesienia zażalenia.

W n i o s e k : Należy wprowadzić postanowienie, iż z wyjątkiem postanowień zawartych w wyrokach, Sąd ogłasza na rozprawie postanowienia wraz z uzasadnieniem, a w sprawie zawiłej może zastrzec doręczenie na piśmie postanowienia z uzasadnieniem. Termin do wniesienia zażalenia biegnie od dnia ogłoszenia wzgl. doręczenia postanowienia.

U z a s a d n i e n i e : O ile chodzi o sprawy terminów do wniesienia zażalenia na postanowienia wydane na rozprawie, panuje najzupełniejszy chaos i sprawę tę należy unormować.

Część II. K. P. C.

Do art. 513. Dopuszczenie skargi kasacyjnej, w każdym zaś razie zażalenia do III instancji (Sąd Apelacyjny).

Do art. 534. Dodanie przepisu zezwalającego na nadanie klauzuli na tytule przeciw spółce także przeciw spólnikowi osobiście odpowiedzialnemu na podstawie wyciągu z rejestru handl.

Do 601. Sprzedaż ruchomości w halach licyt., a nie na miejscu.

Do 758. Zniesienie ograniczeń dopuszczenia zarządu przymusowego.

Do 796 i 800. Zastąpienie w p. 1 przy kosztach egzekucyjnych słów „a mianowicie“ słowami „w szczególności“.

III. Projekt Oddziału Toruńskiego.

a)

1. Ferje sądowe.

W n i o s e k : Należy przywrócić uchylone postanowienia art. 184 do 188 k. p. c. w pierwotnem brzmieniu.

U z a s a d n i e n i e : Wieloletnia praktyka wykazała, jak pod każdym względem ferje sądowe są, jeśli nie konieczne, to w każdym razie bardzo wskazane. Z drugiej strony doświadczenie dotychczasowe co do kpc. dowiodło, iż uchylenie feryj sądowych nie daje żadnych korzyści. Żaden sędzia w okresie urlopów nie załatwia spraw za innego sędziego; wskutek tego sprawy nieraz bardzo pilne ulegają zwłoce. Na wypadek przywrócenia feryj sądowych istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, iż w okresie feryj sądowych wszystkie pilne sprawy będą załatwiane. Dla adwokatów jest nadzwyczaj niewygodnem zniesienie feryj sądowych; utrudnia to adwokatom niepomiernie możność wykorzystania urlopów.

2. Uzasadnianie wyroków.

W n i o s e k : Należy przywrócić obowiązkowe uzasadnianie wszystkich wyroków, oraz doręczanie z urzędu stronom wyroków z uzasadnieniem.

U z a s a d n i e n i e : Dotychczasowy stan jest szkodliwy. Uzasadnianie wyroków jest wskazane tak ze względu na wymiar sprawiedliwości, jak i uzasadnione interesy stron. Jeśli sędzia wyrokujący nie ma w swej świadomości, iż wydany wyrok wzgl. postanowienie musi uzasadnić, wy-

wołuje to u niego zmniejszenie odpowiedzialności; o wiele powierzchowniej ujmuje się sprawę, jeśli istnieje świadomość, że nie zajdzie konieczność uzasadnienia wyroku, ewent. jeśli istnieje nawet nadzieja, że uzasadnienie wyroku nie będzie koniecznem. Fakt ten zmniejsza poczucie odpowiedzialności i podważa fundament sprawiedliwości. Stan dotychczasowy sprzeciwia się również zdrowemu poczuciu społeczeństwa; opłaty sądowe są wysokie; jeśli strona uiszcza opłaty, przysługuje jej bezwzględne prawo, aby ze strony sądu otrzymała nie tylko rozstrzygnięcie, ale także wiedziała, dlaczego i na jakiej podstawie rozstrzygnięto tak, a nie inaczej.

Przytoczone wyżej wywody są zasadnicze i dostatecznie ważne, aby uchylić odmienne postanowienia k. p. c.

Ponadto, jak doświadczenie wykazuje, sędziowie uważają się poprostu za pokrzywdzonych a odnośne osoby za złośliwe, jeśli żądają uzasadnienia wyroku i po uzasadnieniu nie wniosą środka prawnego. Fakt ten oparty na rzeczywiście zaszłych zdarzeniach a nawet zażaleniach ze strony sędziów, dowodzi, do jakich anormalności prowadzą odnośne postanowienia k. p. c.

W wielu wypadkach dopiero po przestudjowaniu uzasadnienia wyroku można dojść do decyzji, że należy wyrok zaskarżyć. Również z tej przyczyny nie jest pożądane obowiązujące dotąd postanowienie, że środek prawny można wnieść jedynie pod warunkiem, jeśli w przeciągu tygodnia zażąda się uzasadnienia.

Zgoła niezrozumiały i szkodliwy jest przepis § 2 art. 441 k. p. c., według którego zasadniczo nie doręcza się stronom orzeczeń Sądu Najwyższego. Właśnie orzeczenia Sądu Najwyższego są szczególnie ważne i pouczające.

Ustawodawca przy kodyfikacji k. p. c. w kierunku ograniczenia uzasadnień, kierował się, zdaje się, względami oszczędnościowemi. Jak wykazano, oszczędność nie może godzić w wymiar sprawiedliwości i podważać poczucia sprawiedliwości właśnie w stosunku do sądów u stron. Jak statystyka wykazuje, opłaty uiszczane w sprawach cywilnych pokrywają z wielką nadwyżką koszty wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych. Wręcz zgubnem byłoby ujmowanie wymiaru sprawiedliwości ze stanowiska przedsiębiorstwa dochodowego.

3. Odpowiedź na pozew.

W n i o s e k : Należy wprowadzić obowiązkową odpowiedź na pozew.

U z a s a d n i e n i e : Doświadczenie z austrjacką p. c. w tym kierunku dało korzystne wyniki. Oczywiście możnaby zasady austrjackiej p. c. odpowiednio zmienić, jak np. uchylić pierwszy termin. Natomiast doświadczenie k. p. c. w tej kwestji dało jak najgorsze wyniki.

W dotychczasowym stanie sprawy ostatnie zdanie art. 227 k. p. c. jest anomalją i przedstawia się jako szkodliwe; wyjątkowo tylko jest możliwem ukończenie sprawy bez odroczenia.

Niezależnie od powyższego sądzimy, że odnośne postanowienia art. 227 k. p. c., a mianowicie, iż sprawa ma być w miarę możności ukończona b e z o d r o c z e n i a, t. j. w jednym terminie, należy uchylić jako szkodliwe. Niektórzy zbyt gorliwi sędziowie a zwłaszcza czynniki administracyjne, nie mające należytego zrozumienia życia i praktycznego zastosowania ustawy, opierając się na tym przepisie, wprowadzają do wymiaru sprawiedliwości niemożliwe stosunki.

Jeśli wprowadzi się obowiązkową odpowiedź na pozew, natenczas w znacznej części wypadków rzeczywiście będzie można sprawę załatwić na jednej rozprawie. Sędzia, znając dość wcześnie przed rozprawą zarzuty, może należycie zapoznać się ze sprawą, dołączyć do akt sprawy na rozprawę dokumenty a nawet wezwać świadków i strony. Natomiast według obowiązujących przepisów k. p. c., skoro dopiero w terminie rozprawy można do protokółu podawać zarzuty, jest oczywistem, że sprawa musi się przewlekać.

4. Obieranie miejsca dla doręczeń.

W n i o s e k : Należy uchylić postanowienia w kwestji obierania miejsca dla doręczeń (art. 145 k. p. c. i § 1 art. 432 k. p. c.).

U z a s a d n i e n i e : Jest naprawdę niezrozumiałem, jakiemi motywami kierował się ustawodawca przy wydawaniu powyższych przepisów. Przepis ten nie obowiązujący słusznie w sprawach przed Sądami grodzkiemi jest tem bardziej nieuzasadniony w sprawach według przytoczonych artykułów; chodzi tu niemal wyłącznie o sprawy z przymusem adwokackim; adwokaci mieszkają w miejscowościach, gdzie na miejscu jest poczta; poczta polska funkcjonuje bez zarzutu. Powtarza się, jest niezrozumiałem, dlaczego i w jakim celu wprowadzono powyższe przepisy, które stanowią jakby złośliwe nierozumne utrudnienie.

5. Rozprawianie w nieobecności.

W n i o s e k : Należy uzupełnić odnośne postanowienia w tym kierunku, że w razie rozprawiania w nieobecności terminy dla nieobecnej strony liczy się dopiero od dnia zawiadomienia strony o treści decyzji, wydanej na podstawie rozprawy w nieobecności.

U z a s a d n i e n i e : Wprowadzona przez k. p. c. nowość rozprawiania w nieobecności okazała się nadzwyczaj dobrą. Koniecznem jest atoli uzupełnienie odnośnych postanowień w tym kierunku, że, jeśli strona jest nieobecna i wniosła o rozprawianie również na wypadek jej nieobecności, przyjmuje się, iż dowiedziała się o treści decyzyj wydanych dopiero z chwilą doręczenia odnośnej decyzji na piśmie. W przeciwnym razie korzyści z postanowienia rozprawiania w nieobecności są iluzoryczne; powstaje również niekonsekwencja, iż domaga się od strony, która jest nieobecna, aby wiedziała, co w jej nieobecności się stało. Jest to zasadnicza sprzeczność. Powoduje to również wielkie niewygody i koszta dla zainteresowanych osób.

6. Prejudycjalność wyroków karnych.

W n i o s e k : Art. 7 k. p. c. należy uchylić ewent. ograniczyć w tym kierunku, że ustalenia wyroku karnego skazującego obowiązują sąd cywilny jedynie w kwestji orzeczenia co do winy.

U z a s a d n i e n i e : Jesteśmy zdania, że przedewszystkiem należałoby przepis art. 7 zupełnie uchylić, jako niepotrzebny. Jest oczywistem, że sąd cywilny z reguły będzie opierał się na prawomocnym wyroku karnym. Niesłusznem ograniczeniem praw byłoby — odebranie możliwości obrony, jeśli w tym kierunku zaistniały warunki. Przepisy k. p. k. o wznowieniu nie dają w tym kierunku dostatecznej gwarancji. Wypadki, gdzie w postępowaniu cywilnem zwalczano ustalenia wyroku karnego co do popełnienia przestępstwa, są wyjątkowemi.

Na podstawie doświadczenia możemy podać, iż art. 7 k. p. c. może prowadzić do wyroków wyraźnie krzywdzących i niesprawiedliwych. Aby nie być gołosłownym a nie rozpisywać się zbytnio, powołujemy akta sprawy do l. cz. I. 3. C. 567/33 Sądu Okręgowego w Toruniu.

7. Ad art. 30 k. p. c.

W n i o s e k : Należy uchylić przepis art. 30 k. p. c.

U z a s a d n i e n i e : Przepis ten stwarza niczem nieuzasadnione uprzywilejowanie Skarbu Państwa a utrudnienie stronom dochodzenia ich słusznych praw.

K. p. c. także w innych miejscach zawiera przepisy, które stanowią uprzywilejowanie Skarbu Państwa. Należy odróżnić Państwo jako suwerena pod względem politycznym od Państwa wzgl. Skarbu Państwa jako strony. Skarb Państwa jako strona ze względów zasadniczych winna mieć takie same uprawnienia, jak każda inna strona. I bez tych uprzywilejowań Skarb Państwa pod każdym względem znajduje się w korzystniejszem położeniu, niż przeciętny obywatel. Przez stwarzanie przywilejów dla Skarbu Państwa zgoła niepotrzebnie wyrabia się powątpiewanie w sprawiedliwość i zasadniczą równość strony. Jest to ze względów zasadniczych niewskazane.

8. Koszty adwokackie w sprawach z ubóstwa.

W n i o s e k : *a)* Należy wprowadzić uzupełnienie, że w sprawach z ubóstwa koszty przyznaje się bezpośrednio adwokatowi, a nie stronie.

b) Jeśli strona uboga dzięki wygranemu procesowi dojdzie do majątku, należy adwokatowi przyznać prawo ściągnięcia od strony tej przyznanych sobie kosztów.

U z a s a d n i e n i e : ad *a)*. Praktyka w tym kierunku istnieje co do kosztów na rzecz Skarbu Państwa. Słusznem jest, aby tego rodzaju postanowienie istniało i dla kosztów adwokackich.

ad *b)*. Praktyka tego rodzaju istniała na obszarze b. zaboru pruskiego. Jest ona z wszech miar wskazana. Jeśli strona uboga proces wygra i dzięki wygranemu procesowi dojdzie do majątku, z którego bez uszczerbku może koszty zapłacić, zwyczajna sprawiedliwość i prosta przyzwoitość wymaga, aby koszty zastępstwa zapłaciła adwokatowi, dzięki którego pomocy proces wygrała i do majątku doszła.

9. Ad art. 227 k. p. c.

W n i o s e k : Należy skreślić końcowe słowa: „i aby w miarę możności mogła być ukończona bez odroczenia".

U z a s a d n i e n i e : Jak pod 3. — Niezbędnie koniecznem jest, jeśliby nie została wprowadzona obowiązkowa odpowiedź na pozew.

10. Ad art. 265 k. p. c.

W n i o s e k : Należy uchylić.

*

Uzasadnienie: Postanowienia art. 265 k. p. c. są formalistyczne, nieżyciowe i niecelowe. Z reguły dokument stanowi dowód. Dowód ten trudno jest obalić; z drugiej strony jednakowoż nie można odbierać możności obalenia dowodu z dokumentu. Wiadomo, jak z dokumentami niejednokrotnie dzieje się wiele nadużyć.

11. Ad art. 284 k. p. c.

Wniosek: Należy wymienić także adwokatów.

Uzasadnienie: Art. 20 prawa o ustroju adwokatury. Ponieważ w art. 284 k. p. c. adwokaci nie są wymienieni, w praktyce powoduje to niestety wielokrotnie niepożądane nieporozumienia.

12. Wyroki zaoczne.

Wniosek: Jeśliby wprowadzoną została obowiązkowa odpowiedź na pozew, możność zaskarżania wyroków zaocznych musiałaby być oczywiście bardzo ograniczona.

Uzasadnienie wniosku powyższego jest zbyteczne.

13. Ad art. 404 k. p. c.

Wniosek: Z większym naciskiem należałoby podkreślić słowo: „może".

Uzasadnienie: Praktyka sądów idzie niestety w tym kierunku, że Sądy apelacyjne z reguły wszystkie nowe dowody i fakty pomijają. Dzieje się to w znacznej części pod naciskiem czynników administracyjnych. Aby zapobiec tym niewłaściwościom, należałoby przepis art. 404 k. p. c. odpowiednio uzupełnić.

14. Postępowanie apelacyjne.

Wniosek: Należy uzupełnić przez wprowadzenie przepisu analogicznego do art. 438 k. p. c.

Uzasadnienie: W postępowaniu apelacyjnem brak postanowienia analogicznego do art. 438 k. p. c. Nie potrzeba, zdaje się, szerzej uzasadniać, jak analogiczne postanowienie wskazanem jest również w postępowaniu apelacyjnem.

15. Postępowanie nakazowe i upominawcze.

Wniosek: Należy uzupełnić odnośne postanowienia w tym kierunku, że w powołanych postępowaniach odrębnych dopuszczalnem jest także domaganie się przeciw mężowi ścierpienia egzekucji w majątek żony.

Uzasadnienie: W odnośnych postanowieniach powstała widocznie przez przeoczenie luka, której uzupełnienie w powyższym kierunku jest koniecznem ze względu na ustawodawstwo małżeńskie, obowiązujące na Ziemiach Zachodnich.

16. Przymusowe hipoteki egzekucyjne.

Wniosek: Postanowienia w sprawie przymusowych hipotek egzekucyjnych winny być umieszczone w tekście ordynacji egzekucyjnej (druga część k. p. c.), a nie w przepisach wprowadzających.

Uzasadnienie zbyteczne.

17. Przepisy wprowadzające.

Wniosek: Wiele z przepisów wprowadzających należałoby umieścić w tekście k. p. c.

Uzasadnienie: W dotychczasowym stanie sprawy wprowadza się zbyt wielką mozaikę ustawową a utrudnia zaprowadzenie jednolitego ustawodawstwa. System k. p. c. i tak nie jest jednolity.

18. Przysięga wyjawienia.

Przepisy o przysiędze wyjawienia są ujęte zbyt na korzyść dłużników, utrudniają korzystanie z tego środka i umożliwiają dłużnikowi już to uchylenie się przed przysięgą wyjawienia, już też usunięcie na czas majątku przed złożeniem przysięgi wyjawienia.

19. Skargi na czynności komornika.

Postanowienia w sprawie skarg na czynności komornika nie są dość jasne i ułatwiają rozmaitą wykładnię. Wskazaną byłaby zmiana wzgl. uzupełnienie obowiązujących postanowień w tym kierunku, że skarga na czynności komornika ma być wniesiona do właściwego egzekucyjnego Sądu grodzkiego, a przeciw odnośnym postanowieniom Sądu grodzkiego jest dopuszczalne zażalenie.

20. Zażalenia.

Zwłaszcza w sprawach egzekucyjnych zaleca się dopuszczenie w większym niż dotąd stopniu zażaleń do III-ciej instancji (Sądów Apelacyjnych). Praktyka wykazuje, że na obszarach Sądów okręgowych a nawet grodzkich wytwarza się odmienna praktyka.

21. Ad art. 534 k. p. c.

Wniosek: Należałoby wprowadzić zmianę w tym kierunku, że nie jest miaro-

dajne powstanie tytułu egzekucyjnego, lecz zawisłość sporu, na podstawie którego powstał tytuł egzekucyjny.

Uzasadnienie: W niem. p. c. obowiązywała zasada wyżej przywiedziona, t. j. że dla oceny sprawy miarodajną była zawisłość sporu. W przeciwnym razie powoduje się utrudnienie egzekucji a zarazem ułatwienie nieuczciwym dłużnikom ucieczki przed egzekucją. Odnośny przepis brzmiałby:

„§ 1. Jeżeli po zawisłości sporu, w toku którego powstał tytuł egzekucyjny...".

22. Ad art. 566 i 567 k. p. c.

Jakkolwiek słuszną jest dążność do utrudnienia machinacyj w kierunku uniemożliwienia egzekucyj, to jednak rygor, że zdarzenie z pkt. 2 § 1 art. 566 powinny być stwierdzone dowodem na piśmie, dołączonym do pozwu, jest zbyt daleko idący, krzywdzący i nieżyciowy.

Przepis pkt. 2 § 1 art. 567 k. p. c. utrudnia a w wielu wypadkach uniemożliwia prawo zastawu zwłaszcza dla wierzytelności przyszłej.

23. Wykonywanie egzekucji.

Niecelowem jest postanowienie, że w związku z wykonywaniem egzekucji najpierw komornik musi wezwać dłużnika o dobrowolną zapłatę i dopiero później po upływie zakreślonego terminu może przystąpić do wykonania egzekucji.

Tego rodzaju postępowanie zachęca poprostu dłużnika do usuwania z pod zagrożonej egzekucji przedmiotów, na których egzekucja mogłaby być przeprowadzona. Postanowienie to jest nieuzasadnione. Dłużnik jest obowiązany świadczyć na podstawie wykonalnego niejednokrotnie prawomocnego tytułu; dłużnik o powstaniu tego tytułu wie dobrze; egzekucja nie jest więc dla niego niespodzianką. Dłużnik powinien przygotować się na wykonanie świadczenia. Nie można ułatwiać dłużnikowi niewłaściwych manipulacyj i popierać nieuczciwość.

Faktowi powyższemu należy przypisać w znacznej części, że zbyt wiele egzekucyj wypada bez wyniku.

Art. 575 k. p. c.

Przepis ten nasuwa w praktyce wątpliwości. Należałoby ująć go dokładniej. Z jednej strony twierdzą, że zajęciu ulega tylko odpowiednia część uposażenia ponad minimum 100 zł.. Z drugiej strony twierdzą, że przy poborach ponad 100 zł. zajęciu ulega odpowiednia część ($^1/_5$ lub $^2/_5$) całej sumy poborów z tem tylko ograniczeniem, że kwota 100 zł. musi pozostać wolną dla dłużnika.

b)

1. Ferje sądowe.

Celem dalszego uzasadnienia wniosku o przywrócenie feryj sądowych podaje się, że należy mieć na uwadze, iż w czasie feryj sądowych odbywają się w Polsce żniwa. Polska jest krajem rolniczym. Z natury rzeczy żniwa są dla ludności i dla Państwa ważniejsze, niż procesy. Ludzie są zajęci żniwami; w okresie tym nie mogą oczywiście pilnować swych spraw; świadków nie można odrywać od ich prac w polu, by udawali się do odległego Sądu celem składania zeznań. Należy mieć również na uwadze, że okres feryj sądowych jest zarazem okresem urlopów; druga znaczna część ludności, inteligencja zawodowa i młodzież, przebywa na urlopach poza swą zwykłą siedzibą.

2. Uzasadnianie wyroków.

Celem dalszego poparcia obowiązkowego uzasadnienia wyroków zauważa się, co następuje:

Ze względu na kwestję rei iudicatae jest koniecznem uzasadnianie wyroków. Jeśli uzasadnienie wyroku nie nastąpiło, niemożna ustalić, czy i o ile zachodzi res iudicata, czy też nastąpiło oddalenie pozwu ze względów formalnych lub t. p.

O ile chodzi o wykonywanie wyroków zagranicą, koniecznem jest uzasadnienie wyroku; bez przedłożenia wyroku wraz z uzasadnieniem nie uzyska się zagranicą klauzuli egzekucyjnej. Są to rzeczy dostatecznie znane.

Uzasadnienie jest niezbędnie konieczne ze względu na prowadzenie egzekucji i ewtl. upadłość. Przy egzekucji i w upadłości stopień, w którym następuje zaspokojenie, zależy od rodzaju pretensji. Jakiego rodzaju pretensja jest, wynikać może tylko z uzasadnienia.

Niezmiernie ważną jest rzeczą uzasadnienie w związku z nowemi ustawami ulgowemi dla rolnictwa. Chodzi o ustalenie w uzasadnieniu, czy pretensja pochodzi z przed 1. VII. 1932 czy też z czasu po 1. VII. 1932. Ważnem jest to również ze względu na przepis art. 7 rozp. Prez. Rz. P. z 24. X. 1934 Dz. Ust. Nr. 94 poz. 841.

Należałoby również uchylić przepis, że wniosek o uzasadnienie wyroku musi być

opłacony. Sprzeciwia się to zasadzie, wywiedzionej w naszym poprzednim memorjale.

3. Odpowiedź na pozew.

Obowiązkowa odpowiedź na pozew miałaby być wprowadzona oczywiście tylko w postępowaniu przed Sądami okręgowymi.

4. Art. 30 k. p. c.

Wyłom w zasadzie art. 30 k. p. c., mającej na celu niczem uzasadnione uprzywilejowanie Skarbu Państwa i tak został wprowadzony w sprawach z art. 566 i 567 k. p. c., w sprawach rei sitae, w sprawach w związku z czynem niedozwolonym i t. d.

5. Koszty adwokackie w sprawach z ubóstwa.

a) Należałoby uzupełnić postanowienie w tym kierunku, że prawo ubóstwa odnosi się także do ściągnięcia kosztów, przyznanych adwokatowi za zastępstwo w sprawach z ubóstwa.

Komornicy w podobnych wypadkach żądają od adwokatów zaliczek na koszty egzekucyjne. Nadmienia się, że według niem. p. c. przyznane prawo ubóstwa odnosiło się także do ściągania kosztów.

b) W ślad za poprzednim memorjałem ze względów praktycznych zauważamy, że zalecałoby się, aby postanowienie w kwestji przyznania kosztów adwokatowi bezpośrednio wydawane były w o s o b n e m postanowieniu, oraz osobnem wygotowaniu.

Praktyka wykazuje, że jeśli odda się komornikowi wyrok do wykonania, komornik wielokrotnie przesyła koszty przyznane adwokatowi wprost stronie. Adwokat kosztów tych od strony naturalnie nigdy nie otrzyma z powrotem.

Często zdarza się również, że niesumienne strony z pominięciem adwokata ściągają koszty. Poparcie niesumienne osoby znajdują w znanem orzeczeniu Naczelnej Rady Adwokackiej, które nakazuje wydawać stronom bez zastrzeżeń tytuły egzekucyjne. Ponieważ przyznanie kosztów znajduje się w tytule egzekucyjnym, strony wraz z swoją pretensją ściągają koszty, należne adwokatowi, do swojej kieszeni.

c) Należałoby wprowadzić tak jak to istniało w b. zaborze pruskim, że na wypadek przegrania procesu lub nieściągalności przyznanych kosztów w sprawie z ubóstwa adwokatowi, należy zwrócić wydatki w gotówce, poniesione w związku z prowadzeniem procesu. Ze względów praktycznych zalecałoby się wydatki te zryczałtować. Wskazanem jest to także z tej przyczyny, aby uniknąć przykrego kontrolowania przez sekretarjaty sądowe wydatków, poniesionych przez adwokatów. Wskazujemy również, że np. Prezes Sądu Apelacyjnego w Poznaniu przy obliczaniu tego rodzaju wydatków wydał zarządzenie, aby za jedną stronę pisma przyznawać adwokatom tylko 1 grosz; zarządzenie to nie wymaga komentarzy — zwłaszcza, gdy zważy się, że Sąd w podobnych wypadkach policza 1 zł. ewent. 50 gr.

6. Ad art. 284 k. p. c.

W n i o s e k : Należy wymienić także adwokatów oraz lekarzy.

U z a s a d n i e n i e : W poprzednich ustawodawstwach odnośny przepis miał zastosowanie również do lekarzy.

7. Ad art. 404 k. p. c.

W n i o s e k : Odnośny przepis brzmiałby: Sąd Apelacyjny może pominąć nowe fakty i dowody, jeśli strona widocznie zdąża do przewlekania sprawy.

U z a s a d n i e n i e : Dotychczasowa praktyka pod wpływem zarządzeń administracyjnych niestety idzie w tym kierunku, że Sąd z reguły zawsze pomija nowe fakty i dowody, przytoczone w postępowaniu apelacyjnem. Zdarzają się nawet wypadki, że pomija zarzuty prawne, oparte na tej samej zasadzie faktycznej.

8. Postępowanie apelacyjne.

W n i o s e k : Uchylanie wyroków winno następować wyrokiem, a nie postanowieniem.

U z a s a d n i e n i e : Jeśli uchylenie wyroku nastąpi postanowieniem, niedopuszczalny jest dalszy środek prawny. Niesłusznem byłoby pozbawianie w niektórych wypadkach strony wniesienia skargi kasacyjnej.

9. Przymusowe hipoteki egzekucyjne.

Co do wniosku, postawionego w poprzednim memorjale, podniesiono uzasadnione zastrzeżenia. Według dotychczasowych zasad jest to tylko hipoteka zabezpieczająca. W praktyce ma to wielkie znaczenie, albowiem w ten sposób można uzyskać zabezpieczenie hipoteczne na nieruchomościach rolników także dla pretensji z 1. VII. 1932. Jeśliby przepisy o hipotekach zabezpieczających mieściły się w ordynacji egzekucyjnej i temsamem uznano

je za środek egzekucyjny, byłoby to niemożliwem.

10. Ad art. 544 k. p. c.

Wniosek: Należy uchylić ten przepis.

Uzasadnienie: W praktyce przepis art. 544 k. p. c. stwarza tylko niepotrzebne trudności i nieporozumienia, oraz zgoła niepotrzebne utrudnienia prowadzenie egzekucji. Przepis ten jest zbędny.

11. Ad art. 575 k. p. c.

Praktyka skłania się do interpretacji in fine poprzedniego memorjału. Jak już zaznaczono, byłoby wskazanem odpowiednie skodyfikowanie, aby zapobiec niepotrzebnym nieporozumieniom.

12. Ad art. 117 k. p. c.

Wniosek: Należy uchylić ten przepis.

Uzasadnienie: Art. 117 k. p. c. znajduje się w sprzeczności z zasadą przedkładania pełnomocnictw. Tyle co do zasady.

W praktyce zaleca się, aby również w sprawach z ubóstwa strona była zobowiązana udzielić adwokatowi pełnomocnictwo procesowe a w dalszej konsekwencji adwokat musiał pełnomocnictwo przedłożyć Sądowi. Praktyka wykazuje, że wielokrotnie strona uboga, uzyskawszy prawo ubóstwa, całkiem nie interesuje się sprawą i jest zapatrywania, że adwokat bez współdziałania strony jest obowiązany uczynić wszystko dla strony. Temu zapobiegnie się, jeśli strona będzie obowiązana adwokatowi udzielić pełnomocnictwa i z adwokatem się porozumieć.

13. Ad art. 91 k. p. c. i art. 539 k. p. c.

Jakkolwiek w myśl art. 91 k. p. c. pełnomocnictwo, udzielone adwokatowi upoważnia go również do czynności egzekucyjnych (pkt. 2 § 1 art. 51 k. p. c.), to jednak w praktyce i niestety także według komentatorów (Allerhand do art. 539 k. p. c.) wymaga się od adwokatów, aby również do egzekucji przedkładali pełnomocnictwa procesowe.

14. Ad art. 603 k. p. c.

Wniosek: Należy uzupełnić w ten sposób, że komornik umieści obwieszczenie o licytacji przez sołtysa, wójta lub inny organ administracyjny.

Uzasadnienie: Dotychczasowy stan w praktyce okazał się niemożliwy do utrzymania. Z jednej strony komornicy powodowali wielkie koszty, udając się osobiście do umieszczenia obwieszczenia w myśl § 1 art. 603 k. p. c. Jeśli w niektórych wypadkach komornicy odnieśli się do organów administracyjnych, by obwieszczenie takie umieścili, organy te odmawiały temu żądaniu, opierając się na braku przepisów, obowiązujących ich do czegoś podobnego.

15. Ad art. 533 k. p. c.

Wniosek: Należy uzupełnić w tym kierunku, że wierzyciel jest uprawniony do wykonania wszystkich praw, przysługujących dłużnikowi.

Uzasadnienie: W praktyce okazały się trudności. Przeważne zapatrywanie, iż na podstawie art. 533 k. p. c. wierzyciel jest uprawniony jedynie do żądania wydania gotowego już dokumentu, a nie jest uprawniony do postawienia wniosku np. o poświadczenie dziedziczenia i t. d.

16. Ad art. 661 k. p. c.

Wniosek: Należy uzupełnić w tym kierunku, że zajęcie obejmuje także długi gruntowe właściciela.

Uzasadnienie: Wskazanem jest to ze względu na przepis art. IX przepisów wprowadzających do postępowania egzekucyjnego, aby przy stosowaniu art. 661 k. p. c. uniknąć niepotrzebnych trudności z cyt. art. LX. Wskazanem jest to również celem zapobieżenia niewłaściwościom i nadużyciom ze strony niesumiennych dłużników, działających na szkodę wierzyciela wzgl. wierzycieli.

17. Ad art. 661 k. p. c.

Wniosek: Należałoby uzupełnić jeszcze w tym kierunku, że zajęcie nieruchomości obejmuje również pożytki z nieruchomości.

Uzasadnienie zbędne.

18. Ad art. 575 k. p. c.

Wniosek: Skreślić § 4 art. 575 k. p. c.

Uzasadnienie: Uprzywilejowanie emerytów wojskowych nie jest niczem uzasadnione. Wystarczy ochrona z § 1 art. 575 k. p. c.

19. Ad art. 851 k. p. c.

Wniosek: Należy uzupełnić przez dopuszczalność również sekwestru.

Uzasadnienie zbyteczne.

20. Ad art. 616 i 617 k. p. c.

Wniosek: Należy uzupełnić przez przepis, iż termin 2-tygodniowy liczy się od zawiadomienia przez komornika.

Uzasadnienie: Koniecznem jest to dla jasności i uniknięcia nieporozumień.

21. Ad art. 690 k. p. c.

Wniosek: Należy uzupełnić w tym kierunku, że po uprawomocnieniu przybicia Sąd wzywa licytanta, aby w ciągu 2 tygodni złożył do depozytu sądowego...

Uzasadnienie: Jest to koniecznem, ponieważ licytant nie wie, kiedy przybicie stało się prawomocne. Na to można odpowiedzieć, że licytant może stwierdzić to w sądzie. Tego rodzaju stawianie sprawy byłoby niewłaściwe; licytant musiałby co pewien czas biegać do Sądu i dowiadywać się, czy przybicie stało się prawomocne i t. d. Jest to oczywiście niczem nieuzasadnionem utrudnieniem. Utrudnienie to w praktyce może powodować wielkie straty i przykrości.

22. Ad art. 861 k. p. c.

Wniosek: Skreślić.

Uzasadnienie: Utrzymanie w mocy art. 861 k. p. c. czyni w znacznej części wypadkach zabezpieczenie iluzorycznem. Przy utrzymaniu w mocy art. 861 k. p. c. zabezpieczenie z art. 860 k. p. c. nie przedstawia żadnej wartości.

23. Ad art. 793 k. p. c.

Wniosek: Należy uzupełnić w tym kierunku, że osobom wolno się umówić co do podziału sum już ściągniętych.

Uzasadnienie: Słusznem jest to co do sum ściągniętych; natomiast jest nieuzasadnionem i dawałoby wielkie pole do nadużyć, gdyby osoby zainteresowane mogły się umawiać co do sum, które dopiero mają być ściągnięte. W praktyce prowadziłoby to do zaprzeczenia egzekucji.

24. Ad art. 796 k. p. c.

Wniosek: Należy uzupełnić w tym kierunku, że przy podziale mają być również uwzględnione koszty egzekucyjne wierzyciela egzekwującego.

Uzasadnienie zbyteczne.

25. Ad art. 702 k. p. c.

Wniosek: Należy uzupełnić w tym kierunku, że zezwolenie władzy odnosi się jedynie do cudzoziemców. Przedłożenie innych zaś zezwoleń potrzebne dopiero przy stosowaniu art. 728 k. p. c.

Uzasadnienie: Wytwarza się praktyka, że, jeśli staje oferent przy licytacji nieruchomości, aby był dopuszczony do licytacji, musi przedłożyć zezwolenie właściwej władzy na nabycie nieruchomości. Nie potrzeba specjalnie wykazywać, jak tego rodzaju praktyka jest niecelowa i pełna szykan oraz trudności. Słuszne interesy Państwa i obrotu znajdą dostateczną ochronę przy art. 728 k. p. c.

Protokół

XXVI. posiedzenia Zarządu Głównego Z. A. P. odbytego w dniach 26 i 27 października 1935 r. w lokalu Rady Adwokackiej w Lublinie.

Porządek obrad.

Dnia 26 października (sobota) godz. 9.30 przedpołudniem.

1. Stwierdzenie legitymacji delegatów i kompletu.
2. Odczytanie protokołu XXV. posiedzenia Zarządu Głównego w Poznaniu.
3. Sprawozdanie Wydziału Wykonawczego.
4. Sprawozdania poszczególnych Oddziałów Z. A. P.
5. Obniżenie kosztów obrotu prawnego (ref. Wiceprezes kol. Blumenfeld).
6. VI. Kongres Międzynarodowego Związku Adwokatów w Brukseli (ref. Wiceprezes kol. Rowiński).
7. Przeniesienie siedziby Z. A. P. ze Lwowa do Warszawy.
8. 25-letni jubileusz istnienia Związku.
9. Urządzenie Zjazdu Adwokatów Polskich.
10. Zmiany ustawy o ustroju adwokatury (ref. kol. Jurkowski i Janiszewski).
11. Nowelizacja KPC. (referenci poszczególnych Oddziałów).

12. Obecny stan sądownictwa, adwokatury i notarjatu (referenci poszczególnych Oddziałów).

Dnia 27 października (niedziela) godz. 10 przedpołudniem.

13. Dokończenie dyskusji i powzięcie uchwał.
14. Oznaczenie miejsca i czasu następnego posiedzenia.
15. Wolne głosy.

Pierwszy dzień obrad dnia 26 października 1935 r.

Wiceprezes Wydziału Wykonawczego Związku Adwokatów Polskich kol. Bruno Blumenfeld otwiera posiedzenie, zapraszając do przewodnictwa wiceprezesa kol. Stanisława Rowińskiego, który je obejmuje.

Protokół prowadzą kol. Zdzisław Gołębiowski i Franciszek Niżyński z Lublina.

Obecni: koledzy z Katowic: Karol Stach; z Krakowa: Wiceprezes Z. A. P. Stanisław Rowiński, z Lublina: Zdzisław Gołębiowski, Stanisław Kalinowski, Franciszek Niżyński, Franciszek Stoch, Roman Zaremba, ze Lwowa: Karol Argasiński, Wiceprezes Z. A. P. Bruno Blumenfeld, Bolesław Wróblewski, z Nowego Sącza: Feliks Borowczyk, z Torunia: Ignacy Dziedzic, Marjan Niklewski, z Warszawy: Zygmunt Blenau, Antoni Jurkowski, Zygmunt Nagórski, Leon Nowodworski, Jan Podkomorski, Wacław Szumański, z Wilna: Mieczysław Engiel. Jako gość bierze udział w obradach dziekan Rady Adwokackiej w Lublinie kol. Stefan Gryminski.

Usprawiedliwili nieobecność swoją kol. Adam Chełmoński z Warszawy, Jan Kręglewski z Poznania, Kazimierz Łaz ze Lwowa, Wojciech Żytomierski z Katowic.

Przewodniczący stwierdza komplet i legitymacje obecnych.

Protokół XXV. posiedzenia Zarządu Głównego w Poznaniu ogłoszony drukiem w Czasopiśmie Adwokatów Polskich przyjęto do wiadomości.

Oddział Związku Adwokatów Polskich w Poznaniu nadesłał pismo, w którem usprawiedliwił nieobecność swoich delegatów niewyjaśnioną sytuacją tamt. Oddziału.

Następnie do punktu 3 porządku obrad składa sprawozdanie Wydziału Wykonawczego wiceprezes kol. Blumenfeld.

Wydział Wykonawczy wykonał wszystkie uchwały poprzedniego posiedzenia Zarządu Głównego w szczególności opracował i wniósł memorjały w sprawie zwolnienia z pod przymusu aktów notarjalnych tranzakcyj nieruchomościami wartości nie przekraczającej 3.000 złotych oraz w sprawie uchylenia ograniczeń rzecznictwa adwokackiego.

W łączności z tą ostatnią kwestją Związek Stowarzyszeń Pracowników Samorządu Wojewódzkiego poznańskiego i pomorskiego zwrócił się do Oddziału poznańskiego i toruńskiego z następującem pismem: „Według uzyskanych informacyj mają ciała ustawodawcze na tegorocznej sesji zwyczajnej uchwalić ustawę o odpowiedzialności służbowej i dyscyplinarnej członków zarządu i pracowników w związkach samorządu terytorjalnego. Jak dochodzą nas słuchy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w projekcie tej ustawy nie przewiduje możności przybrania sobie w przyszłości przez obwinionego obrońcy z pośród adwokatów, mimo, że obecnie obowiązujące przepisy nie zawierają tego ograniczenia.

Projektowana zmiana w tym przedmiocie jest nietylko niekorzystna dla zainteresowanych pracowników, którym zniesiono by możność dobrania sobie fachowego i niezależnego obrońcy, lecz stanowi również ograniczenie zakresu działania sfer adwokackich.

Wobec tego prosimy o zainteresowanie się przedmiotowym projektem i poczynienie także ze swej strony starań w kierunku pozostawienia dotychczasowego stanu rzeczy, umożliwiającego dobranie sobie przez pracowników samorządowych obrońcy — także adwokata“.

Położenie ogólne adwokatury u nas i w innych Państwach charakteryzuje się przepełnieniem zawodu. I u nas i w innych Państwach, szuka się dróg i środków przeciw temu przepełnieniu przez przeprowadzenie odpowiedniej selekcji, jednak dotąd żadnych konkretnych probieży i kryterjów nie znaleziono.

Proponowana przez Związek przed laty dwuletnia aplikantura sądowa, poprzedzająca praktykę adwokacką i zakończona egzaminem sędziowskim, przy równoczesnem zamknięciu listy adwokatów, byłaby możliwie zapobiegła przepełnieniu, jednakowoż nie została niestety urzeczywistniona.

Tendencje do ograniczenia ilości adwokatów znalazły wyraz w obradach Kongresu Międzynarodowego Związku Adwokatów w Brukseli w lipcu b. r., w których poraz pierwszy poruszono sprawę numerus clausus.

Środki projektowane są rozmaite. — W Niemczech prof. Noack proponuje pensjonowanie przez okres 10-ciu lat starych adwokatów i stworzenie przez Państwo fun-

duszu emerytalnego po $6^1/_4$ milj. marek rocznie przez okres lat dziesięciu.

U nas ta kwestja jest nieaktualna, gdyż starszych adwokatów jest stosunkowo niewielu a nadmierny przypływ adwokatów powstał w okresie ostatnich dwunastu lat tak, że przeważająca ilość adwokatów znajduje się w wieku poniżej 40-tu lat.

Wedle statystyki prof. Noacka, 62% niemieckich adwokatów nie osiąga już dochodów wystarczających dla minimum egzystencji a znacznie większy procent nie jest w stanie zaoszczędzenia czegokolwiek na starość.

W Czechosłowacji Prezes Izby Adwokatów w Bernie Morawskiem wydał zarządzenie, że adwokaci przyjmować mogą tylko takich aplikantów, którzy z postępem bardzo dobrym lub celującym zdali egzemin.

Węgierska adwokatura na Kongresie swym w Debreczynie w czerwcu b. r. wysunęła na pierwszy plan rozszerzenie agend adwokatury, jako to wprowadzenie przymusu adwokackiego także w sprawach administracyjnych i sądowo-niespornych, stworzenie sądownictwa administracyjnego z przymusem adwokackim, zarządzenie, że tylko adwokaci mogą być zarządcami realności i t. d.

Objawiają się tendencje do wprowadzenia dwustopniowości w adwokaturze w rodzaju instytucyj, istniejących w Anglji i we Francji.

Na naszym terenie ciekawym objawem jest artykuł Władysława Studnickiego w „Pionie", że „wytwarzając nadmiar patentowanej inteligencji, nie podnosimy intenzywności życia umysłowego w Polsce, lecz obniżamy skalę wynagrodzenia pracy inteligencji. Memorjał Rady Adwokackiej wykazywał sproletaryzowanie się adwokatury i obniżenie jej poziomu etycznego. Pozostaje to w związku z napływem do adwokatury znacznej liczby młodzieży, ze sfer nie inteligenckich. Synowie szynkarzy, handlarzy żywym towarem, synowie woźnych, zginających się po napiwki, synowie drobnych rolników i rzemieślników w wielu wypadkach nie mogą mieć obecnie tego nastawienia etycznego, tego poczucia etyki zawodowej, co — w tym samym stosunku — synowie adwokatów, lekarzy, profesorów, publicystów i t. d.

Dla urobienia prawdziwego inteligenta potrzeba w zwykłych warunkach, nie mówiąc o wyjątkowych jednostkach, przynajmniej trzech pokoleń, jak to wykazują nietylko u nas prowadzone obserwacje".

Przeciw temu stanowisku wystąpił z protestem Związek Zrzeszeń Aplikantów Zawodów Prawniczych.

Stosunki polityczne i gospodarcze wraz z pauperyzacją adwokatury wywołały pewne umniejszenie jej wagi społecznej i stanowiska dawniej przodującego w społeczeństwie — i u nas i zagranicą.

W tem położeniu adwokatury i szukaniu dróg wyjścia, organizacja zawodowo-społeczna, jak Związek Adwokatów Polskich o charakterze apolitycznym, jednocząca adwokatów wszystkich przekonań jest bardziej potrzebna, jak kiedykolwiek, a to tembardziej, że apolityczność i kryterja rzeczowe wskazane zostały adwokaturze jako warunek rozwoju stanu adwokackiego oficjalnie przez Ministra Sprawiedliwości w przemówieniu do reprezentantów adwokatury we wrześniu b. r.

Koło Adwokatów Rzeczypospolitej Polskiej przedłożyło projekt ustroju adwokatury, sprzeczny z duchem adwokatury — a i dalsze poczynania tego Zrzeszenia nie spotkały się z aprobatą szerszych kół adwokackich.

To też sytuacja Związku jest obecnie lepsza i silniejsza a współpraca społeczeństwa z Władzami Państwowemi będzie dla Związku sygnałem do rozwinięcia żywszej działalności.

Wydział Wykonawczy poddaje pod obrady obchód dwudziestopięciolecia istnienia Związku i ewent. urządzenia Zjazdu, odwołanego w roku 1933 i wnosi o połączenie dyskusji punktów 4, 8, 9, 12 porządku obrad.

Kol. Zygmunt Nagórski (Warszawa) prosi o udzielenie memorjału w sprawie drobnych tranzakcyj nieruchomościami Komisji Kodyfikacyjnej w szczególności Podkomisji Prawa Rzeczowego, co kol. Blumenfeld przyrzeka.

W dyskusji nad sprawozdaniem Wydziału Wykonawczego zabiera głos kol. Nagórski, który jest również zdania, że organizacja apolityczna jak nasz Związek, mają widoki wzmożenia swej siły. Wprawdzie przemówienie Ministra Michałowskiego było ostrzeżeniem dla organów korporacyjnych, aby nie wprowadzały polityki i nie odnosi się do organizacyj prywatnych, to jednak ze względu na słabą działalność KARP-a i zmieniające się stosunki, siła Związku wzrośnie. Na terenie Warszawy stosunki z Władzami sądowemi są luźne, z wyższymi czynnikami są lepsze. Adwokatura za mało działa na zewnątrz i nie daje się poznać. Kwestja podniesienia poziomu adwokatury powinna być omówiona w Oddziałach. Po-

dział adwokatury na stopnie nie da się u nas przeprowadzić, gdyż nie mamy odpowiedniej tradycji jak w Anglji i we Francji a nadto należy zaznaczyć, iż we Francji są już dążenia do zrównania adwokatów i zniesienia stopniowości. Do punktu 9 oświadcza się w ten sposób, że Zjazd adwokatów nie powinien być jeszcze organizowany, gdyż jest to przedwczesne i niewiadomo, czy by się udał, natomiast powinien być urządzony 25-cio letni jubileusz istnienia Związku i to w Warszawie po przeniesieniu siedziby Związku do Warszawy, któryby wykazał żywotność Związku. Do tego obchodu Oddział Warszawski już się przygotowuje.

Kol. Nowodworski (Warszawa): Związek Adwokatów Polskich ma przyszłość przed sobą jako organizacja jednolitej adwokatury polskiej bez różnic politycznych. Z. A. P. ma za mały kontakt ze społeczeństwem. Przyłącza się do zdania kol. Nagórskiego, że zwołanie Zjazdu jest przedwczesne. Podnosi, że Związek dla podtrzymania swojej żywotności musi mieć napływ młodych sił i powinien dążyć do spopularyzowania swojej dotychczasowej działalności przez opracowanie monografji, którego raczył się podjąć Prezes Cezary Ponikowski.

Kol. Szumański (Warszawa) podkreślił wysoki poziom sprawozdania kol. Blumenfelda, które miało charakter exposè i obecnej dyskusji.

Adwokatura sama dąży coraz wyraźniej do selekcji i Związek ma w tym zakresie wielkie zadanie, utrzymania polskości adwokatury, co powinno być naczelnem hasłem Związku.

Jubileusz powinien być połączony z przeniesieniem siedziby Związku do Warszawy i obchód powinien odbyć się we Lwowie, który był kolebką Związku i skąd wyrosła idea Związku oraz być poświęcony rozważeniu roli adwokatury w społeczeństwie i Państwie.

Selekcja adwokatury powinna iść w dwu kierunkach: 1. Stworzyć adwokatów przy Sądach Najwyższych, 2. ograniczyć dopływ do adwokatury niepożądanych jednostek przez ograniczenie ilości adwokatów, mających uprawnienie do przyjmowania aplikantów. Związek winien zwrócić się do Rad Adwokackich, by to ograniczenie stosowały w jaknajszerszym zakresie jako naturalny numerus clausus — w obronie stanu adwokackiego.

Oddział warszawski projektuje obecnie urządzenie trzech referatów, a to: Rola Naczelnej Rady Adwokackiej, Obecny stan adwokatury, Rola organizacji społecznej w adwokaturze.

Kol. Argasiński (Lwów) zaznacza, że poziom adwokatury upada, stosunek narodowościowy w Małopolsce jest przerażający i należałoby dążyć do użycia jaknajradykalniejszych środków, zmierzających do podniesienia polskości adwokatury. Urządzenie Zjazdu powinno się odroczyć, jubileusz Związku powinien być urządzony.

Kol. Dziedzic (Toruń): Na Pomorzu działalność Związku rozwija się względnie dobrze, jest dążenie do utrzymania jednolitej organizacji i utrzymuje się kontakt ze społeczeństwem i Władzami. W sądownictwie dają się zauważyć objawy ujemne, gdyż są w apelacji poznańskiej tendencje do masowego i jaknajszybszego wydawania wyroków, co odbija się ujemnie na jakości rozstrzygań spraw i na powadze sądownictwa.

Musi się dążyć do zatamowania dopływu do adwokatury jednostek niepożądanych. Jubileusz powinien być wewnętrzną uroczystością Związku.

Kol. Jurkowski (Warszawa): W ostatniem dziesięcioleciu zaznacza się napływ ludzi do adwokatury, którzy obniżają jej poziom. Dlatego winna być zwiększona represja sądów dyscyplinarnych aż do wykreślania członków, którzy uchybiają godności i etyce adwokata. Zjazd ogólny polskiej adwokatury trzeba należycie przygotować, ażeby mógł w zupełności się udać. Narazie powinno się odbyć Zjazd związkowy uroczyście i z dużym rozgłosem w Warszawie z połączeniem przeniesienia siedziby Zarządu Głównego.

Kol. Stach (Katowice): Na Śląsku ma Związek bardzo trudną działalność, gdyż duży wpływ rozwija KARP. Do Związku należą jednostki bardziej uspołecznione i poszczególni członkowie Związku przejawiają większą działalność. Poprawa w adwokaturze mogłaby nastąpić tylko w drodze ustawodawczej, gdyż inaczej nie mamy możności ograniczenia dopływu jednostek niepożądanych. Tu powinny działać Rady Adwokackie, któreby ograniczyły możność przyjmowania aplikantów przez należyte segregowanie patronów.

Urządzenie Ogólnego Zjazdu Adwokatów Polskich powinno się odroczyć. Związek powinien mieć dopływ młodych sił. Na jubileusz powinni być zaproszeni nie tylko członkowie Związku, ale wszyscy adwokaci polscy.

Kol. Stoch (Lublin): Związek Adwokatów Polskich powinien wolę swoją na zewnątrz manifestować czy to przez urządzenie

Zjazdu czy urządzenie jubileuszu i spełni dużą rolę, jeżeli będzie trwał w pozycji obronnej na swojem stanowisku.

Kol. Engiel (Wilno): Istota Związku polega na zgrupowaniu członków-adwokatów, będących wyrazicielami niezależnych poglądów. We Wilnie istnieje tylko Związek Adwokatów Polskich, ponieważ KARP. pomimo pewnych prób podejmowanych celem zorganizowania Oddziału, nie powstał. W Wilnie organa korporacyjne są w ręku Związku Adwokatów Polskich.

Jeżeli chodzi o dopływ nowych sił do adwokatury, to Związek Adwokatów Polskich nie może się temu przeciwstawić, gdyż ten problem zależy wyłącznie od sytuacji naszego życia gospodarczego. Zastosowanie numerus clausus byłoby w naszych stosunkach niemożliwe. Zjazd adwokatów pod względem ideowym i twórczym nie dałby oczekiwanych wyników, natomiast byłoby pożądanem dobre zorganizowanie jubileuszu, który powinien być urządzony w Warszawie, gdyż umożliwi przyjazd kolegom ze wszystkich ośrodków. Należałoby wejść w kontakt ze związkami pokrewnymi, jak Związek Adwokatów - Socjalistów, Zjednoczenie Narodowe Adwokatów i t. d.

Kol. Rowiński (Kraków): Obecnem zadaniem Związku Adwokatów Polskich jest przetrwanie. Z. A. P. nie może liczyć na zwiększenie znaczne członków, gdyż w adwokaturze brak jest zrozumienia dla wartości i znaczenia organizacji.

Z. A. P. przygotował cały zastęp swych członków do życia zawodowego. Należy bezwzględnie uczcić 25-lecie działalności Związku. Zjazd winien się odbyć w Warszawie. Byłoby pożądanem połączyć Zjazd Związku ze zjazdem Międzynarodowego Związku Adwokatów.

Kol. Blenau (Warszawa): Z. A. P. powinien opracowywać projekty ustawodawcze, które gdyby nawet nie były wzięte pod uwagę przez czynniki miarodajne, pozostawią dowód, że Związek w momentach decydujących zabierał głos. Uważa, że powinien być urządzony Zjazd, jednak zjazd nie całej adwokatury, lecz w ramach Związku. Zjazd powinien się odbyć w Warszawie. Należałoby wybrać Komisję, która na Zjeździe złoży sprawozdanie z działalności Związku.

Kol. Kalinowski (Lublin): Zjazd z racji 25-lecia istnienia Związku powinien być urządzony. Kwestja zaproszenia na Zjazd innych organizacyj adwokackich jest kwestją taktyczną. Jeśli chodzi o miejsce Zjazdu, to ze względu na 25-cioletnie kierownictwo Związku przez Oddział lwowski, należałoby go urządzić we Lwowie. Ponieważ jednak chodzi o przyszłe cele, należałoby urządzić Zjazd w Warszawie.

Kol. Podkomorski (Warszawa): Obecnie jest moment odpowiedni, aby społeczeństwo adwokackie doszło do głosu i Związek powinien wszcząć żywszą działalność — i w tym celu należałoby przyciągnąć szereg kolegów należących do różnych polskich organizacyj adwokackich. We władzach korporacyjnych Związek powinien mieć wpływ decydujący.

Kol. Jurkowski (Warszawa): wyjaśnia odnośnie sytuacji w sprawie K. A. R. P., że K. A. R. P. powstał dla specjalnego celu w czasie, gdy zjawił się projekt o ustroju adwokatury, który przekreślał samorząd zawodowy. Wówczas pewne grono adwokatów chcąc się temu przeciwstawić rzuciło myśl stworzenia organizacji celem wykazania, że ogół adwokatów dorósł do autonomji. KARP. misję tę spełniło, gdyż samorząd adwokacki został uratowany i wówczas powinien się był rozwiązać. To też założyciele KARP.-a obecnie usunęli się a zarząd dostał się w inne ręce.

Kol. Argasiński (Lwów) zgłasza rezolucję w sprawie czynnika polskiego w adwokaturze, do której opracowania powołana będzie Komisja złożona z kol. Nowodworskiego, Szumańskiego i wnioskodawcy.

Kol. Blumenfeld (Lwów) uważa, że byłoby pożądane połączenie jubileuszu 25-lecia istnienia Związku ze Zjazdem członków Związku w Warszawie z tem, że urządzenie tego jubileuszu wraz ze Zjazdem w Warszawie powierza się Oddziałowi Warszawskiemu w porozumieniu z Wydziałem Wykonawczym.

Uchwalono urządzenie jubileuszu 25-lecia istnienia Związku połączonego ze Zjazdem członków Związku w Warszawie w jesieni 1936 roku, którego urządzeniem zajmie się Oddział Warszawski w porozumieniu z Wydziałem Wykonawczym.

Jubileusz 25-lecia istnienia Związku uchwalono uczcić m. i. wydaniem monografji i przyjąć z wdzięcznością do wiadomości gotowość Prezesa Cezarego Ponikowskiego opracowania historji Związku.

Zgodnie z wnioskiem kol. Blenaua, Szumańskiego i Engla wybrano Komisję do opracowania memorjałów i referatów w osobach kol. Blenaua, Blumenfelda, Dziedzica, Nagórskiego i Nowodworskiego.

Do pkt. 6 porządku obrad kol. Rowiński jako delegat Z. A. P. na VI. Kongresie Międzynarodowego Związku Adwokatów w Brukseli zdaje sprawę z przebiegu i obrad tego Kongresu, jak w sprawozdaniu druko-

wanem w numerze 2 Czasopisma Adwokatów Polskich z bieżącego roku. Wyraża żal, że na tym Kongresie, który był bardzo licznie obesłany, był jedynym reprezentantem polskiej adwokatury. Kwestja zaproszenia kolegów zagranicznych do odbycia zjazdu w Warszawie jest w dalszym ciągu otwarta.

Adwokatura zagranicą cieszy się należnem zaufaniem w społeczeństwie i uznaniem czynników miarodajnych. Na terenie Międzynarodowego Związku Adwokatów Związek Adwokatów Polskich cieszy się opinją organizacji silnej, poważnej i jednoczącej całą adwokaturę polską bez względu na przekonania polityczne i społeczne.

Kol. Szumański wyraża podziękowanie kol. Rowińskiemu za jego pracę na terenie Międzynarodowego Związku Adwokatów i jest zdania, aby na jubileusz Związku Adwokatów Polskich zaprosić reprezentacje wszystkich organizacyj adwokackich, należących do Międzynarodowego Związku Adwokatów. Jeżeli chodzi o reprezentację Związku Adwokatów Polskich na zjazdach Międzynarodowego Związku Adwokatów, Oddziały poszczególne powinny przyjść z pomocą finansową członkom udającym się na zjazd i w tym celu zechce kol. Rowiński zwrócić się z odpowiednim apelem do wszystkich Oddziałów Z. A. P.

Kol. Blumenfeld wypowiada się przeciwko zaproszeniu kolegów zagranicznych na obchód jubileuszowy.

Kol. Jurkowski proponuje powierzenie załatwienia tej sprawy Komitetowi urządzającemu jubileusz.

Do pkt. 5 porządku obrad kol. Blumenfeld wygłasza referat p. t. „Obniżenie kosztów obrotu prawnego", w streszczeniu zawartem w niniejszym numerze Czasopisma.

Kol. Stach (Katowice): Jeżeli chodzi o koszty sądowe niema widoków na ich obniżenie z powodów fiskalnych a to tembardziej, że niektóre okręgi, jak katowicki, krakowski i inne wykazują wzrost spraw sądowych o 70 do 80%.

Co do taksy notarjalnej istnieje projekt obniżenia tej taksy, przygotowywany przez Ministerstwo. Co do taryfy adwokackiej, nie zgadza się z referentem, że przy większej wartości sporu taryfa jest zbyt wysoka, gdyż ze względu na przeprowadzoną w taryfie adwokackiej degresję, koszty adwokackie przy większej wartości sporu nie są nadmierne.

Z tych powodów proponuje kwestji obniżenia opłat adwokackich w referacie względnie w memorjale nie poruszać.

Kol. Dziedzic (Toruń): Opłaty sądowe są za wysokie, jednak niema widoków ich obniżenia. Słuszne jest stanowisko co do obniżenia opłat notarjalnych, jednak istnieje już projekt obniżenia tych opłat. Co do taryfy adwokackiej nie należy jej obniżać, bo i tak taryfa minimalna stałaby się wkrótce maksymalną.

Kol. Stoch (Lublin): Taryfa adwokacka, jeśli chodzi o teren lubelski jest za wysoka i należałoby ją obniżyć lub uniemożliwić niektórym kolegom pobieranie wynagrodzenia poniżej taksy. Obniżka taksy zmniejszyłaby też ilość spraw z ubóstwa.

Kol. Jurkowski (Warszawa) uważa, że obniżenie taks, także i adwokackiej byłoby celowe z tem jednak, że Rady Adwokackie powinne wydać zalecenia trzymania się taks i pociągać do odpowiedzialności dyscyplinarnej tych adwokatów, którzy nie trzymają się taks.

Kol. Podkomorski (Warszawa) przyłącza się do wywodów kol. Stocha i Dziedzica.

Kol. Borowczyk (Nowy Sącz) popiera stanowisko kol. Dziedzica.

Kol. Argasiński (Lwów) zgadza się z referentem kol. Blumenfeldem z wyłączeniem puntku dotyczącego taryfy adwokackiej.

Kol. Blumenfeld (Lwów): Taryfa adwokacka o ile w niższych taryfach jest za niska, o tyle przy wyższych przedmiotach sporu jest za wysoka, co w praktyce powszechnie się okazało.

Obniżenie kosztów obrotu prawnego połączone z okazaniem bezinteresowności przez adwokaturę zyskałoby uznanie społeczeństwa dla adwokatury i podniosłoby wagę społeczną adwokatury. Ze względu na rozbieżność zdań okazaną w dyskusji zgadza się na odroczenie powzięcia uchwały w tej sprawie, co uchwalono.

Do pkt. 7 i 14 porządku obrad w sprawie przeniesienia siedziby Z. A. P. do Warszawy wnosi o odbycie następnego posiedzenia Zarządu Głównego i Walnego Zgromadzenia w kwietniu lub maju przyszłego roku we Lwowie, które połączone będzie z formalnem przeniesieniem siedziby Zarządu Głównego ze Lwowa do Warszawy tak, że jubileusz 25-lecia istnienia Związku odbyć się będzie mógł w Warszawie w jesieni przyszłego roku, już po przeniesieniu Zarządu Głównego.

Kol. Szumański (Warszawa) przyłącza się do wniosku kol. Blumenfelda, który uchwalono.

Drugi dzień obrad dnia 27. października 1935 o godz. 11 przedpoł.

Obecni jak poprzednio.

Do pkt. 11 w sprawie nowelizacji K. P. C. referent Oddziału lwowskiego kol. Wróblewski wygłosił referat streszczony w projekcie Oddziału lwowskiego, przedrukowanym w numerze niniejszym.

Kol. Dziedzic (Toruń) referuje projekt zmian K. P. C. imieniem Oddziału Toruńskiego, powołując się na pisemny projekt zmian Oddziału toruńskiego, przedrukowany w numerze niniejszym.

Zgłasza wniosek, aby Zarząd Główny polecił Wydziałowi Wykonawczemu przesłanie memorjału o nowelizacji K. P. C. na podstawie projektów poszczególnych Oddziałów, miarodajnym czynnikom.

Kol. Nowodworski (Warszawa) uzasadnia stanowisko Oddziału warszawskiego w tej sprawie, który ustosunkował się negatywnie do kwestji nowelizacji K. P. C., gdyż ciągła nowelizacja poszczególnych kodeksów i to po krótkim okresie ich obowiązywania stwarza stan chaosu w ustawodawstwie. Natomiast Z. A. P. mógłby się wypowiedzieć na wypadek, gdyby Ministerstwo przesłało mu projekt do zaopinjowania.

Kol. Stach (Katowice): Oddział Katowicki opracował obszerny projekt nowelizacji K. P. C., który przeszle w najbliższych dniach Zarządowi Głównemu. Ze względu na to, że Ministerstwo poleciło sądom apelacyjnym zebranie od podległych sądów opinji co do potrzeby nowelizacji, należałoby wejść w kontakt ze sądami apelacyjnemi i mieć w ten sposób wpływ na nowelizację. Przyłącza się do wniosku kol. Dziedzica.

Kol. Wróblewski (Lwów): Wystąpienie z inicjatywą nowelizacji jest konieczne, gdyż sądy opracowują projekt nowelizacji ze stanowiska sądów i należałoby przedstawić projekt ze stanowiska adwokackiego. Uważa, iż dla uniknięcia powtarzania pewnych kwestyj, należałoby z projektów poszczególnych Oddziałów stworzyć całość.

Kol. Dziedzic (Toruń) uważa kwestję nowelizacji za rzecz pilną i podziela pogląd kol. Wróblewskiego co do konieczności opracowania memorjału jako całości na podstawie materjału przygotowanego przez poszczególne Oddziały.

Kol. Engiel (Wilno) proponuje zwołanie specjalnego posiedzenia Zarządu Głównego dla przedyskutowania tej kwestji.

W głosowaniu przeszedł wniosek o opracowanie i przedłożenie memorjału o nowelizacji K. P. C. na podstawie projektów poszczególnych Oddziałów, inne wnioski nie uzyskały większości.

Kol. Nowodworski przedkłada imieniem Komisji projekt rezolucji kol. Argasińskiego, w następującem brzmieniu:

„Zarząd Główny Z. A. P. po wszechstronnem omówieniu na posiedzeniu odbytem w Lublinie w dniach 25 i 26 października 1935 r., stosunków, panujących w adwokaturze na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, mając na uwadze, że jednym z przewidzianych statutem Związku jego celów była i jest ochrona praw narodowych adwokatury polskiej, stwierdza:

1. że troska o zapewnienie adwokaturze znaczenia i powagi, które w naszem Państwie i społeczeństwie mieć powinna, a które jest niezbędne dla wykonywania roli i spełniania zadań, jakie na niej ciążą, — nakazuje wzmocnienie dążeń i poczynań, zmierzających do tego,

by czynnikowi polskiemu w adwokaturze zapewnić przewagę i stanowisko, jakie mu w Rzeczypospolitej Polskiej przystoi,

i by zasada powyższa wzięta była za podstawę unormowania dostosowanej do potrzeb społeczeństwa liczebności adwokatury;

2. że wspomniana troska dyktuje również potrzebę dążenia do zgrupowania w łonie Związku Adwokatów Polskich wszystkich adwokatów polskich, którzy — niezależnie od przekonań politycznych i społecznych uznają potrzebę wzmocnienia siły i podniesienia znaczenia adwokatury polskiej w Państwie“.

Kol. Blenau zaznacza, że rezolucja powinna być uzupełniona wnioskiem o powołanie Komisji dla urzeczywistnienia zasad rezolucji i dlatego wnosi o dodanie do rezolucji następującego ustępu:

„W celu opracowania konkretnego projektu, mającego na celu urzeczywistnienie zadań powyższych zostaje powołana Komisja w składzie kol. Blenaua, Blumenfelda, Dziedzica, Nagórskiego i Nowodworskiego z obowiązkiem postawienia wniosków na następne posiedzenia Zarządu Głównego“.

Kol. Szumański zaznacza, że Komisja nie powinna mieć związanych rąk w działaniu i dlatego nie należy jej powoływać.

Kol. Blenau przemawia za utworzeniem Komisji, ponieważ sama rezolucja jest tylko programową a Komisja miałaby za cel opracowanie konkretnych wniosków w ramach rezolucji.

Kol. Stach uważa, że Komisja powinna być powołana, gdyż wybór tej Komisji wy-

każe aktywność Związku, który nie ogranicza się do powzięcia abstrakcyjnych uchwał.

Kol. Argasiński (Lwów) proponuje, aby Komisji nie wybierać, tylko zobowiązać Oddziały do opracowania wniosków w ramach rezolucji, które Wydział Wykonawczy przedłoży na posiedzeniu Zarządu Głównego.

Rezolucja kol. Argasińskiego w redakcji przyjętej przez Komisję wraz z dodatkiem kol. Blenaua została jednogłośnie przyjęta.

Kol. Podkomorski zgłasza rezolucję w kwestji podniesienia sankcyj dyscyplinarnych w następującem brzmieniu:

„Zarząd Główny Związku Adwokatów Polskich z uwagi na objawy obniżania się poziomu etycznego części adwokatury wyraża przekonanie, że dla utrzymania wysokiego poziomu etycznego stanu adwokackiego, konieczne jest rychłe i ostre zastosowanie represyj dyscyplinarnych wobec jednostek, które okażą się niegodne zaufania, jakiem cieszyć się powinien adwokat w Polsce".

Kol. Szumański zaznacza, że rezolucja ta jest zbyt ogólnikowa i dlatego jest przeciwny jej uchwaleniu.

Kol. Podkomorski zaznacza, że sądy dyscyplinarne są zbyt łagodne i dlatego uchwalenie tej rezolucji będzie podkreśleniem stanowiska Związku.

Kol. Wróblewski przemawia za uchwaleniem rezolucji i proponuje uzupełnienie jej w ten sposób, aby „Rady Adwokackie zwróciły należytą uwagę na udzielane zezwolenia patronom w przyjmowaniu aplikantów".

Kol. Nowodworski przemawia przeciw dodatkowi kol. Wróblewskiego, który oznaczałby krytykę działalności Rad Adwokackich.

Wniosek kol. Podkomorskiego bez zmiany przyjęto.

Do pkt. 15 porządku obrad, jako wolne głosy zgłasza kol. Engiel (Wilno) następującą rezolucję:

„Zarząd Główny Związku Adwokatów Polskich zgromadzony w Lublinie w dniu 27 października 1935 r. na XXV. posiedzeniu, mając na względzie nieodzowną konieczność złagodzenia i unormowania stosunków wewnętrznych i stworzenie przez to podstaw do utrwalenia praworządności w Państwie, wypowiada się za tem, aby oczekiwana przez społeczeństwo amnestja objęła przedewszystkiem przestępstwa polityczne oraz, aby zostało uchylone rozporządzenie o miejscach odosobnionych".

Kol. Jurkowski (Warszawa): Rezolucja jest polityczna a Związek Adwokatów Polskich jest organizacją apolityczną i dlatego oponuje przeciw przyjęciu tej rezolucji z wnioskiem, ażeby nad tą rezolucją nie przeprowadzać dyskusji.

Kol. Nowodworski (Warszawa) wypowiada zastrzeżenie co do możliwości przyjęcia tej politycznej rezolucji na posiedzeniu Zarządu Głównego. Amnestja jest wyjątkowym środkiem prawnym i Związek Adwokatów Polskich nie jest powołany do wysuwania tej sprawy.

Kol. Szumański (Warszawa) wypowiada się za wnioskiem. Amnestja jest korrektywą nieprawidłowego wymiaru sprawiedliwości. Pozatem konieczność amnestji wynika z przeludnienia więzień, na czem cierpi przedewszystkiem prawidłowe stosowanie systemu penitencjarnego. Ze względu na zasiąg dyskusji naukowej i publicystycznej w tej materji uważa za konieczne przyjęcie wniosku kol. Engla.

Kol. Wróblewski (Lwów): Amnestja jest aktem politycznym i dlatego Z. A. P. nie może tej sprawy wysuwać.

Kol. Dziedzic (Toruń): Sprawa ta przekracza ramy statutu i wyraża obawę, gdyby rezolucja była uchwalona, mogłoby to narazić Zwiazek na przykre komplikacje.

Kol. Kalinowski (Lublin) zapytuje, czy wolne wnioski mogą być zgłaszane na posiedzeniu. Racje taktyczne przemawiają przeciw rezolucji.

Kol. Argasiński (Lwów) wypowiada się przeciw wnioskowi kol. Engla i dlatego prosi kol. Engla, aby swój wniosek wycofał.

Kol. Blenau (Warszawa): Wniosek ten jest nie do przyjęcia z jakiegokolwiek punktu widzenia na tę kwestję byśmy patrzyli.

Kol. Engiel (Wilno) nie zgadza się na propozycję wycofania wniosku. Związek nie jest organizacją wyłącznie zawodową, zakres działania Związku jest przewidziany w § 4 statutu. Kwestja amnestji jest obecnie aktualna, jest ona zagadnieniem ogólno państwowem i społecznem. Żądanie amnestji jest podkreśleniem stanowiska Związku w kwestji interesującej ogół. Uchwalenie tego wniosku nie narazi Związku. Wniosek nie zawiera momentów politycznych. Nie ma zastrzeżeń co do innej redakcji wniosku

Kol. Nowodworski (Warszawa) zgłasza wniosek o przejście nad rezolucją kol. Engla do porządku dziennego, w następującem brzmieniu: „Mając na uwadze, że merytoryczne rozważenie tego wniosku nie byłoby możliwe bez wdania się w rozpatrzenie momentów politycznych zagadnienia,

Zarząd Główny Związku Adwokatów Polskich, nie wdając się w ocenę meritum wniosku, postanowił przejść nad nim do porządku".

Kol. Engiel (Wilno) zwraca uwagę, że wniosek kol. Nowodworskiego ogranicza zakres statutowy działalności Związku.

W głosowaniu wniosek kol. Nowodworskiego uchwalono.

Przewodniczący wyraża w imieniu obecnych podziękowanie Oddziałowi lubelskiemu i kol. Kalinowskiemu za serdeczne i gościnne przyjęcie ich w Lublinie i wobec ukończenia obrad zamyka posiedzenie.

Z Oddziałów Związku A. P.

Oddział Warszawski.

Oddział warszawski Z. A. P. zainicjował cykl referatów i w związku z nimi wieczory dyskusyjne, z których pierwszy wygłoszony został w dniu 21 listopada b. r. przez kol. Zygmunta Nagórskiego na temat „Zadania Rad adwokackich".

Prelegent poruszył najistotniejsze i najbardziej aktualne zagadnienia z życia adwokatury i wskazał, jakie — zdaniem jego — winno być stanowisko Rad w poszczególnych kwestjach. Referent nie podziela stanowiska pesymistów, którzy uważają, że istniejące niepożądane pewne objawy nie dają możności skutecznej działalności władz korporacyjnych bez uprzednich zasadniczych pewnych zmian w istniejącym stanie rzeczy. Pomimo to, władze adwokackie nie odrazu, lecz konsekwentnie działając, mogą stopniowo niejedno naprawić i niejedno zło pokonać. Z ujemnych zjawisk prelegent wskazywał na conajmniej lekkomyślne a zawsze wyjątkowo pochlebne referencje przesyłane Radom o kandydacie; referencje te nie mogą niestety stanowić podstawy do moralnej kwalifikacji kandydatów a kwalifikacja ta stanowi największą trudność przy wpisywaniu na listę. Wiele pozostawia do życzenia sprawa niewątpliwie niedostatecznego przygotowania aplikantów do zawodu i istniejące seminarja, pomimo wielkiego wysiłku Rady, nie dają należytych wyników, jak również i niejednokrotnie sposób odbywania aplikacji u patronów. Z uznaniem należy powitać utworzenie komisji, która zbierze ustalone zasady etyki adwokackiej i które będą przedmiotem seminarjum, gdyż szereg, przeważnie młodych adwokatów i aplikantów — jak się okazuje — zasad tych często nie zna i nie stosuje. Prelegent poruszył dalej zagadnienia represji dyscyplinarnej i podkreślił przytem, że członkowie palestry sami zamykają oczy na niewłaściwe postępowanie kolegów. Zawiadamianie władz przez adwokatów w przypadkach, zasługujących na interwencje ze strony władzy korporacyjnej, miałoby duże znaczenie. Dalej omawiał stosunki adwokatów do klienteli, środki zmierzające do podniesienia poziomu i znaczenia adwokatury w społeczeństwie i wreszcie położył nacisk na stronę reprezentacyjną. Prelegent wypowiedział się za wprowadzeniem poza dorocznemi walnemi zebraniami Izby, nadto na początku roku sądowego uroczystych walnych zebrań oraz za pomocą ze strony niepolitycznych stowarzyszeń i związków adwokackich w wypełnieniu zadań Rad. W nader ożywionej dyskusji zabierali głos: kol. dziekan Chełmoński oraz kol. Gembski, Bitner, Szumański i in.

Posiedzenie odbyło się pod przewodnictwem kol. wicedziekana Leona Nowodworskiego, który na wstępie podkreślił znaczenie i rolę Związku, jako organizacji bezpartyjnej adwokatury polskiej i poświęcił swe wstępne przemówienie zmarłemu wybitnemu działaczowi na terenie Związku ś. p. Dzięddzielewiczowi, którego pamięć zebrani uczcili przez powstanie. W końcu zebrania przewodniczący zreasumował wnioski mowców i złożył podziękowanie kol. Nagórskiemu za ciekawy i wszechstronny referat, zapowiadając szereg dalszych referatów, jakie w Związku wygłoszone zostaną.

Wydawca: Związek Adwokatów Polskich we Lwowie. Redaguje: **Komitet redakcyjny.**
Redaktor odpow.: **Dr. Bruno Blumenfeld.** Pierwsza Związkowa Drukarnia we Lwowie, Lindego 4. Tel. 225-23.